



Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kibővített harmadik tanács)

2023. október 18.*

„Verseny – Kartellek – Az etén piaca – Az EUMSZ 101. cikk megsértését megállapító határozat – A vételár egyik elemére vonatkozó összehangolás – Vitarendezési eljárás – Bíróság – A bíróságok alapösszegének rögzítése – A bírágkiszabási iránymutatás 37. pontja – Visszaesés – A bírágkiszabási iránymutatás 28. pontja – Korlátlan felülvizsgálati jogkör – A bírág összegének növelésére irányuló viszontkereset”

A T-590/20. sz. ügyben,

a **Clariant AG** (székhelye: MuttENZ [Svájc]),

a **Clariant International AG** (székhelye: MuttENZ)

(képviselik őket: F. Montag és M. Dreher ügyvédek)

felperesek

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Boitos, I. Rogalski és J. Szczodrowski, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített harmadik tanács),

tagjai: M. van der Woude elnök, G. De Baere (előadó), G. Steinfatt, Kecsmár K. és S. Kingston bírák,

hivatalvezető: I. Kurme tanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára,

tekintettel a 2022. november 24-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: angol.

Ítéletet

- 1 Az EUMSZ 263. cikkén alapuló keresetükkel a felperesek, a Clariant AG és a Clariant International AG elsődlegesen az EUMSZ 101. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.40410 – etén) hozott 2020. július 14-i C(2020) 4817 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: megtámadott határozat) részleges megsemmisítését és másodlagosan az említett határozatban velük szemben „egyetemlegesen” kiszabott bírság összegének csökkentését kérik. Az Európai Bizottság viszontkeresetében az említett bírság összegének növelését kéri.

I. A jogvita előzményei

A. Közigazgatási eljárás

- 2 2016. június 29-én az etén beszerzéseivel kapcsolatos összejátszásra irányuló kapcsolatokban részt vevő négy vállalkozás egyike a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2006. C 298., 17. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alapján bírságmentességet kért.
- 3 2017. május 23. és július 3. között az ezen összejátszásra irányuló kapcsolatfelvételekben részt vevő három másik vállalkozás szintén bírságmentességet, másodlagosan pedig annak lehetőségét kérte, hogy részesülhessen az engedékenységi közlemény alapján a bírság összegének csökkentésében.
- 4 2018. július 10-én a Bizottság vitarendezési megbeszélések indítása érdekében megindította az [EUMSZ 101.] és [az EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 11. cikkének (6) bekezdése szerinti eljárást az eljárás alá vont négy vállalkozással (a továbbiakban együtt: kartellben résztvevők) szemben az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke szerint kartellügyekben hozott határozatok elfogadása érdekében folytatott vitarendezési eljárások lefolytatásáról szóló bizottsági közlemény (HL 2008. C 167., 1. o.; a továbbiakban: vitarendezési közlemény) értelmében.
- 5 2018. július 23-i levelükben a felperesek megerősítették a Bizottságnak az arra irányuló szándékukat, hogy vitarendezési megbeszéléseket kezdjenek.
- 6 E megbeszélések során a Bizottság tájékoztatta a felpereseket azokról a kifogásokról, amelyeket velük szemben fel kíván hozni, és hozzáférhetővé tette számukra az ügy iratainak azon kulcsfontosságú bizonyítékait, amelyekre e kifogások alátámasztása érdekében támaszkodott. A Bizottság közölte velük az általa velük szemben kiszabni kívánt bírság mértékére vonatkozó becslést is.
- 7 2019. november 20-án a felperesek a Bizottság által az [EUMSZ 101. cikk] és [az EUMSZ 102. cikk] alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 123., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.) 10a. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése alapján benyújtották vitarendezési beadványaikat, amelyekben elismerték a jogsértésben való részvételükért fennálló „egyetemleges” felelősségüket. Megjelölték továbbá azon bírság azon maximális összegét, amelyet a vitarendezési eljárás keretében el fognak fogadni, vagyis 159 663 000 eurót.

- 8 A Bizottság 2020. február 7-én kifogásközlést fogadott el. 2020. február 24-én a felperesek megerősítették, hogy az megfelelően tükrözi a vitarendezési beadványukat, és továbbra is teljes mértékben elkötelezettek a vitarendezési eljárás folytatása mellett.

B. A megtámadott határozat

- 9 2020. július 14-én a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot.

1. A jogsértés leírása

- 10 A Bizottság megállapította, hogy a felperesek a 2011. december 26. és 2017. március 29. közötti időszakban Belgium, Németország, Franciaország és Hollandia területén érzékeny tarifális és kereskedelmi információk cseréjében, valamint az etén beszerzéseikhez kapcsolódó árelem rögzítésében álló egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt (a megtámadott határozat 1. cikkének c) pontja).
- 11 A kifogásolt magatartás az etén szabadpiaci beszerzésére vonatkozott, a kötött felhasználásra előállított etén, azaz a maguk a gyártók által előállított és felhasznált etén kivételével.
- 12 Az etént általában hosszú távú szállítási szerződések alapján szerezték be. Annak érdekében, hogy tükrözzék az etén beszerzési árai volatilitásának kockázatát, e szállítási megállapodások gyakran a havi szerződéses árra (a továbbiakban: PCM) utaltak. Az elkövetkező hónapra vonatkozó PCM megállapításához két különálló, de általában „ügyleteknek” nevezett kétoldalú szerződést kellett kötni két különböző szállító- és vevőpár között. Az első ügylet megkötését követően a felek bejelentették megállapodásukat egy magánjellegű és független bejelentő szervezetnek, amely nyilvánosságra hozta ezen első piaci ügyletet. Amint a szállítók és vevők egy másik pára azonos áron kötött ügyletet, ezt az árat a bejelentő szervezetek az elkövetkező hónapban PCM-ként tették közzé.
- 13 A Bizottság hangsúlyozta, hogy a PCM nem nettó ár, hanem az egyes szállítási szerződésekben alkalmazott árképzési képletek változó eleme. A PCM tehát közvetlen hatást gyakorolt az etén e szállítási szerződések és bizonyos azonnali piaci ügyletek keretében kikötött tényleges vételárára.
- 14 A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a kartell résztvevői a PCM-re vonatkozó kétoldalú kapcsolatfelvételek révén összehangolták piaci magatartásukat oly módon, hogy megállapodtak egyrészt azon célárakban, amelyeket a PCM-ről az etén eladóival folytatott tárgyalások során alkalmazni kívántak, másrészt pedig az általuk elérni kívánt végleges PCM-ekben, amelyek az árképzési tényezők közös értékelésén és a nyilvános elemzéseken alapultak. Az említett résztvevők az eténértékesítőkkel folytatott üzleti tárgyalások során a jövőben elfoglalt pozícióikról is egyeztettek. Végül információkat cseréltek a piaci tendenciákról.
- 15 A szóban forgó magatartás célja az volt, hogy befolyásolja a PCM-re vonatkozó tárgyalásokat annak érdekében, hogy az etén eladóival folytatott üzleti tárgyalások keretében a lehető legalacsonyabb vételárat ériék el.

- 16 A Bizottság megállapította, hogy a szóban forgó magatartás az EUMSZ 101. cikk értelmében vett olyan megállapodás vagy összehangolt magatartás jellemzőivel bír, amelynek célja a verseny korlátozása az étén beszerzési piacon. Nem volt szükséges tehát megvizsgálni e magatartásnak az e piacra gyakorolt hatásait, és azt sem kellett megvizsgálni, hogy a kartell résztvevői végül sikeresen érték-e a kívánt PCM-et.
- 17 A felperesek jogsértésben való részvételét illetően a Bizottság rámutatott egyrészt arra, hogy a másodrendű felperes, a Clariant International fenntartás nélkül elfogadta a 2011. december 26. és 2017. március 29. közötti időszakban elkövetett jogsértésben való közvetlen részvételéért fennálló felelősségét, másrészt pedig, hogy az elsőrendű felperes, a Clariant fenntartás nélkül elfogadta „egyetemleges” felelősségét a 100%-os irányítása alatt álló leányvállalatának a 2011. december 26. és 2017. március 29. közötti időszakban elkövetett jogsértésben való részvételéért. Megállapította tehát a másodrendű felperes „egyetemleges” felelősségét az érintett időszak vonatkozásában a jogsértésben való közvetlen részvétele miatt, valamint az elsőrendű felperes mint a másodrendű felperes anyavállalata felelősségét.

2. A felperesekkel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása

- 18 A felperesekkel szemben „egyetemlegesen” 155 769 000 euró összegű bírságot szabtak ki (a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontja).
- 19 E tekintetben a Bizottság először is a bírság alapösszegének kiszámításakor a felperesek jogsértésben való részvételének utolsó teljes évét, azaz 2016-ot magában foglaló időszak során végzett éténbeszerzések értékét vette figyelembe.
- 20 A Bizottság szerint nem volt helyénvaló a bírság alapösszege kiszámításának kiindulópontjaként az értékesítési láncban lejjebb lévő termékek eladásainak értékét figyelembe venni, mivel a jogsértés egy vásárlási kartellt érintett, és nem minden fél volt jelen ugyanazon *downstream* piac(ok)on.
- 21 Ezenkívül a Bizottság úgy ítélte meg, hogy kizárólag az egyrészt a PCM-en alapuló árképzési képletet alkalmazó étén szállítási megállapodások értelmében megvalósított, másrészt pedig az étén azonnali piacon a PCM-en alapuló beszerzések értékét kell figyelembe venni.
- 22 Másodszor a bírság alapösszegének meghatározásakor a Bizottság figyelembe vette a jogsértés súlyát és időtartamát, valamint az elrettentés szükségességét.
- 23 Mindenekelőtt, mivel a jogsértés olyan horizontális díjszabásból állt, amely jellegénél fogva a leg súlyosabb versenykorlátozások közé számít, a Bizottság a súlyossági együtthatót 15%-ban állapította meg.
- 24 Ezt követően a Bizottság figyelembe vette, hogy a felperesek 2011. december 26-tól 2017. március 29-ig, vagyis 1921 napig vettek részt a jogsértésben, ami időtartam címén 5,25-ös szorzótényezőnek felelt meg.
- 25 Végül a Bizottság a jogsértés súlyára tekintettel elrettentés céljából alkalmazott 15%-os kiegészítő összeget állapított meg.
- 26 Harmadszor a Bizottság kiigazította a bírság alapösszegét.

- 27 Egyrészt az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; a továbbiakban: bírságkiszabási iránymutatás) 28. pontja alapján a Bizottság 50%-kal növelte a bírság alapösszegét azzal az indokkal, hogy a felperesek már elkövettek hasonló jogsértést az EUMSZ 101. cikkel szemben. A Bizottság e tekintetben az [EUMSZ 101. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/37.773 – „monoklórecetsav”-ügy) 2005. január 19-én hozott C(2004) 4876 végleges határozatára (a továbbiakban: monoklórecetsav-határozat) hivatkozott, amelyben az elsőrendű felperes és leányvállalata, a Clariant GmbH felelősségét a monoklór-ecetsav piacon létrejött kartellért (a továbbiakban: monoklórecetsav-kartell) állapították meg.
- 28 A Bizottság továbbá úgy vélte, hogy nem állnak fenn olyan enyhítő körülmények, amelyek indokolnák a bírság alapösszegének csökkentését.
- 29 Másrészt a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának megfelelően a Bizottság annak érdekében, hogy figyelembe vegye az ügy sajátosságait és a bírság kellően elrettentő összege elérésének szükségességét, a bírság alapösszegét 10%-kal növelte.
- 30 Negyedszer, a Bizottság az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően megbizonyosodott arról, hogy a bírság nem haladja meg a felperesek 2019. évi teljes forgalmának 10%-át.
- 31 Ötödször, a Bizottság engedékenységi címen tovább csökkentette a bírságot. A felperesek így az engedékenységi közlemény alapján 30%-os csökkentésben részesültek.
- 32 Hatodszor a bírság összegét 10%-kal csökkentették annak érdekében, hogy megjutalmazza a felpereseket a vitarendezési eljárás keretében tanúsított együttműködésükért.

II. A felek kérelmei

- 33 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:
- semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontját, amennyiben 94 405 800 eurót meghaladó összegű bírság kiszabását írja elő;
 - másodlagosan csökkentse arányos összegre az említett határozat 2. cikkének c) pontjában velük szemben kiszabott bírságot;
 - utasítsa el a Bizottság arra irányuló kérelmét, hogy a velük szemben kiszabott bírság összegét 181 731 000 euróra emeljék;
 - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 34 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet;
 - a 2002/271 határozat 2. cikkében a felperesre kiszabott bírság összegét 181 731 000 euróban állapítsa meg;

- kötelezze a felpereseket a költségek viselésére.

III. A jogkérdésről

A. A megsemmisítés és a bírság összegének csökkentése iránti kérelmekről

- 35 Keresetük alátámasztása érdekében a felperesek három jogalapra hivatkoznak, amelyek közül az első kettőt a megsemmisítés iránti kérelem, a harmadikat pedig a bírság összegének csökkentése iránti kérelem alátámasztására hozták fel. Az első jogalappal azt állítják, hogy a Bizottság tévesen növelte a bírság alapösszegét a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja alapján. A második jogalappal előadják, hogy a Bizottság tévesen növelte a bírság alapösszegét az említett iránymutatás 37. pontja alapján. A harmadik jogalap arra vonatkozik, hogy a bírság összege aránytalan az elkövetett jogsértés súlyához képest.

1. Az arra alapított első jogalapról, hogy a Bizottság tévesen növelte a bírság alapösszegét a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja alapján

- 36 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat (107)–(113) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a bírságot a felperesekkel szemben az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében a 773/2004 rendelet 10a. cikke (3) bekezdésének megfelelően szabták ki.
- 37 Az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.
- 38 E tekintetben az esetleges visszaesés szerepel azon tényezők között, amelyeket a szóban forgó jogsértés súlyának elemzése során figyelembe kell venni (2010. június 17-i Lafarge kontra Bizottság ítélet, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 63. pont; 2014. december 12-i Eni kontra Bizottság ítélet, T-558/08, EU:T:2014:1080, 276. pont; lásd még ebben az értelemben: 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 91. pont).
- 39 A visszaesés súlyosító körülményét a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontjának első franciabekezdése úgy határozza meg, mint azonos vagy hasonló jogsértés folytatását vagy megismétlését azt követően, hogy a Bizottság vagy valamely nemzeti versenyhatóság megállapította, hogy a szóban forgó vállalkozás megsértette az EUMSZ 101. cikk vagy az EUMSZ 102. cikk rendelkezéseit. Ilyen esetben a bírság alapösszegét megállapított jogsértésenként legfeljebb 100%-kal lehet emelni.
- 40 Az első jogalap három részből áll, amelyek közül az első az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének, valamint az arányosság és a megfelelő ügyintézés elvének megsértésén alapul, amennyiben a Bizottság nem tett eleget mérlegelési kötelezettségének, a második az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének és az arányosság elvének megsértésén alapul, amennyiben a Bizottság tévesen minősítette a felpereseket visszaesőnek, a harmadik pedig az indokolási kötelezettség megsértésén alapul.

a) Az első jogalap arra alapított első részéről, hogy a Bizottság nem gyakorolta mérlegelési jogkörét

- 41 A felperesek azt kifogásolják, hogy a Bizottság nem vette kellőképpen figyelembe azokat a sajátos körülményeket, amelyek a monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértés megállapításához vezettek. A Bizottság a megtámadott határozat (138) preambulumbekkezdésében annak megállapítására szorítkozott, hogy a jelen ügyben nem voltak relevánsak azok a körülmények, amelyek az említett kartell keretében a bírság kiszabásának mellőzését igazolták.
- 42 A felperesek több olyan körülményt emelnek ki, amelyet a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia. Úgy érvelnek, hogy a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozatot az elsőrendű felperesnek címezték az anyavállalatként fennálló felelőssége alapján. Az említett kartellt többek között egy társaság hozta létre, amelyet az elsőrendű felperes később felvásárolt. A beszerzéskor ezt a kartellt már legalább tizennégy éve létrehozták. Ezenkívül a fent említett, a felperes által felvásárolt társaság két alkalmazottja, akik a szóban forgó kartell által érintett tevékenységeikért feleltek, abban továbbra is titokban vettek részt, és e kartellben egyetlen más személy sem vett részt az elsőrendű felperestől. Ez utóbbi a szóban forgó kartellt belső megfelelési intézkedések útján fedezte fel, és bejelentette, és ezért biztosított a számára teljes bírságmentességet a Bizottság. Ami a jelen ügyben szóban forgó jogsértést illeti, abban a felperesek összes többi munkavállalójának vagy vezető tisztségviselőjének tudomása nélkül csak egy elszigetelt alkalmazott vett részt. Márpedig e személy a monoklór-ecetsav piacon folytatott vitatott magatartások időpontjában nem állt az elsőrendű felperes alkalmazásában, és az elsőrendű felperes által a megfelelés tárgyában hozott intézkedések ellenére járt el.
- 43 Ezenkívül a felperesek azzal érvelnek, hogy a Bizottság megsértette az arányosság elvét, amikor meghatározta a bírság növelésének mértékét. Mivel a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja 0 és 100% közötti növelési tartományt ír elő e tekintetben, a Bizottságnak az arányosság elve alapján meg kell vizsgálnia, hogy hol helyezkedik el az ismétlődő jogsértés súlya e tartományon belül. A felperesek szerint a megtámadott határozat ugyanakkor nem fejt ki, hogy az ismétlődő jogsértés súlya miért igazolta az 50%-os növelést.
- 44 A felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság ugyanazokat a kritériumokat alkalmazta az ismétlődő jogsértés megállapításának és a növelés mértéke megválasztásának igazolására, miközben olyan elkülönült szempontokról van szó, amelyek külön értékelést igényelnek. Ezenkívül a Bizottság által alkalmazott szempontok közősek a visszaesés minden esetében, és azokra nem lehet hivatkozni egy adott visszaesés esetén történő speciális növelés igazolása érdekében.
- 45 Egyébiránt a Bizottság határozathozatali gyakorlatából kitűnik, hogy egyrészt a bírság visszaesés címén való növelésének meghatározásakor figyelembe vett egyetlen tényező a korábbi jogsértések száma, másrészt pedig nem veszi figyelembe a növelési tartomány alsó felét. A Bizottság így nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy olyan megfelelő szankciót szabjon ki, amely egy adott jogsértés súlyát tükrözi.
- 46 A Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvét azáltal, hogy nem vette figyelembe a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontjában előírt bírságnövelési tartomány első felét, és ugyanazt az 50%-os általános növelést alkalmazta minden első visszaesés esetében.
- 47 A Bizottság vitatja a felperesek érveit.

- 48 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik annak megválasztásában, hogy milyen tényezőket vesz figyelembe a bírságok összegének meghatározása során, mint például az ügy sajátos körülményei, annak háttere és a bírságok elrettentő hatása, anélkül hogy szükség lenne kötelezően figyelembe veendő szempontok kötött vagy kimerítő felsorolására. A visszaesés megállapításának és sajátos jellemzőinek értékelése a Bizottság említett jogkörének részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2007. február 8-i *Groupe Danone* kontra Bizottság ítélet, C-3/06 P, EU:C:2007:88, 37. és 38. pont; 2021. szeptember 29-i *Nec* kontra Bizottság ítélet, T-341/18, EU:T:2021:634, 103. és 104. pont).
- 49 A visszaesés figyelembevétele arra irányul, hogy magatartásuk megváltoztatására készítse az olyan vállalkozásokat, amelyek hajlamosak a versenyszabályok megsértésére. A Bizottság ezért minden esetben figyelembe veheti az ilyen hajlamra utaló valószínűsítő körülményeket, beleértve például a kérdéses jogsértések között eltelt időt is (2011. június 7-i *Arkema France* és társai kontra Bizottság ítélet, T-217/06, EU:T:2011:251, 294. pont; 2021. szeptember 29-i *Nec* kontra Bizottság ítélet, T-341/18, EU:T:2021:634, 77. és 104. pont).
- 50 A bírság visszaesés címén való növelésének arányos jellegét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék vizsgálhatja, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta-e az arányosság elvét, amikor a kiszabott bírságot visszaesés címén növelte, és közelebbről, hogy e növelés különösen a szóban forgó jogsértés és a versenyszabályok korábbi megsértése között eltelt időre tekintettel szükséges-e (2010. június 17-i *Lafarge* kontra Bizottság ítélet, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 70. pont; 2021. szeptember 29-i *Nec* kontra Bizottság ítélet, T-341/18, EU:T:2021:634, 117. pont).
- 51 A jelen ügyben a Bizottság visszaesés címén 50%-kal növelte a bírság összegét. Megállapította, hogy a szóban forgó jogsértés elkövetésének időpontjában az elsőrendű felperes felelősségét a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozatban már megállapították egy versenyellenes magatartásért.
- 52 Pontosabban a Bizottság a megtámadott határozat (138) preambulumbekzdésében azokra a tényezőkre hivatkozott, amelyeket a visszaesés fennállásának értékelése során figyelembe vett. Megjegyezte, hogy:
- a jelen ügyben kifogásolt magatartás a felperesek esetében 2011. december 26-án kezdődött, vagyis a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozat 2005. január 19-én történt elfogadását követően;
 - az említett határozat meghozatala és a jelen ügyben kifogásolt magatartás kezdete között korlátozott idő telt el;
 - mindkét jogsértést a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja értelmében „használnak” kell tekinteni, mivel mindkettő az EUMSZ 101. cikk megsértésének minősül;
 - az elsőrendű felperes a Clariant GmbH anyavállalata volt, amely közvetlenül részt vett a jogsértésben, és ez utóbbival a jogsértés időszakában egyetlen vállalkozást alkotott; a vállalkozás múltbeli magatartását figyelembe kellett venni, és nem csak a Clariant GmbH-ét;
 - az e határozatban megállapított jogsértés azon sajátos körülményei, amelyek igazolták a felperesek bírság alóli mentesítését, nem relevánsak annak vizsgálata szempontjából, hogy a felperesek a szóban forgó határozat elfogadását követően megsértették-e a versenyszabályokat.

- 53 E preambulumbekkezdésből kitűnik, hogy a Bizottság mérlegelési jogkörének gyakorlása során azonosította azokat a valószínűsítő körülményeket, amelyek lehetővé teszik számára a felperesek visszaesésének értékelését.
- 54 A Bizottság különösen azt vette figyelembe, hogy az elsőrendű felperes az EUMSZ 101. cikk megsértését megvalósító két jogsértést követett el, amelyeket viszonylag rövid idő választ el egymástól, ami elegendő a versenyszabályok megsértésére való hajlam alátámasztásához (lásd ebben az értelemben: 2007. február 8-i Groupe Danone kontra Bizottság ítélet, C-3/06 P, EU:C:2007:88, 40. pont).
- 55 A növelés mértékének megválasztását illetően a felperesek tévesen hivatkoznak arra, hogy a Bizottság nem indokolhatta volna e mérték megválasztását ugyanazokra a tényezőkre támaszkodva, mint amelyeket a visszaesés fennállásának értékelése érdekében megemlíttet. A visszaesés miatti növelés mértékének meghatározásakor ugyanis a Bizottságnak a fenti 50. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően értékelnie kell azokat a valószínűsítő körülményeket, amelyek jellemezhetik az ilyen visszaesést, és különösen a szóban forgó jogsértés és a versenyszabályok korábbi megsértése között eltelt időt.
- 56 Bár a Bizottság a visszaesés elemzése és a növelés mértékének megválasztása céljából figyelembe vehet más ténykörülményeket, a fenti 48–50. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően e körülmények figyelembevétele a mérlegelési jogkörébe tartozik. A Bizottság tehát mérlegelési jogkörét gyakorolta, amikor a jelen ügyben úgy ítélte meg, hogy a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozat tárgyát képező jogsértés felperesek által kiemelt sajátos körülményei nem voltak relevánsak.
- 57 Egyébiránt a felperesek nem hivatkozhatnak eredményesen arra a tényre, hogy a Bizottság nem a jogsértés különös súlya alapján határozta meg az 50%-os növelési mértéket. A Bizottság ugyanis éppen a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozat meghozatala és a jelen ügyben kifogásolt magatartás kezdete között eltelt korlátozott időszakot vette figyelembe. Márpedig a korábbi jogsértés és az új jogsértés megállapítása között eltelt idő értékelése az ügy tényállásától függ, így e valószínűsítő körülmény lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy minden egyes esetben elemezze a visszaesés különös súlyát.
- 58 Amennyiben a felperesek úgy érvelnek, hogy a megtámadott határozat (138) preambulumbekkezdése nem tartalmaz olyan kifejezett érvelést, amely igazolná azokat az okokat, amelyek miatt a Bizottság a monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértéssel kapcsolatos bizonyos körülményeket irrelevánsnak tekintett, a Bizottsághoz hasonlóan meg kell állapítani, hogy ez az érv a megtámadott határozat indokolásának hiányára hivatkozik. Ezért az első jogalap harmadik része keretében kerül elemzésre.
- 59 A felperesek továbbá lényegében előadják, hogy a Bizottság megsérti az arányosság, az egyenlő bánásmód, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvét, mivel a visszaesésre vonatkozó határozathozatali gyakorlatából kitűnik, hogy csak a korábbi jogsértések számát veszi figyelembe, és 50%-os növelést alkalmaz minden első visszaesés esetében, anélkül hogy figyelembe venné a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontjában előírt növelési tartomány első felét. A Bizottság megközelítése nem teszi lehetővé a jogsértés különös súlyának esetről esetre történő értékelését.
- 60 Meg kell azonban állapítani, hogy ez az érvelés a Bizottság határozathozatali gyakorlatának elemzésén alapul. Márpedig a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgálhat a versenyjogi bírságok jogi háttereként, és hogy a

más ügyekre vonatkozó határozatok csupán jelzésértékűek a hátrányos megkülönböztetés fennállását illetően (2017. január 26-i Zucchetti Rubinetteria kontra Bizottság ítélet, C-618/13 P, EU:C:2017:48, 38. pont).

- 61 Mindenesetre először is megállapítást nyert, hogy bár más ténykörülmények figyelembevétele nem kizárt, a két azonos vagy hasonló jogsértés között eltelt idő figyelembevétele lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy adott esetben értékelje a vállalkozás visszaesését, és így az arányosság elvének megfelelően meghatározza a megfelelő növelés mértékét.
- 62 Másodszor, az egyenlő bánásmód elvének megsértését illetően emlékeztetni kell arra, hogy ez az elv megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, a különféle helyzeteket pedig ne kezeljék azonos módon, kivéve, ha ez a bánásmód objektíven igazolható (lásd: 2020. szeptember 24-i Prysmian és Prysmian Cavi e Sistemi kontra Bizottság ítélet, C-601/18 P, EU:C:2020:751, 101. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Tekintettel arra, hogy a felperesek az említett elv megsértésére hivatkoznak, pontosítaniuk és bizonyítaniuk kell, hogy mi az a helyzet, amelyet egy hasonló helyzettől eltérően kezeltek, vagy amelyet valamely különböző helyzettel azonos módon kezeltek (2013. április 12-i Du Pont de Nemours [France] és társai kontra Bizottság ítélet, T-31/07, nem tették közzé, EU:T:2013:167, 311. pont; lásd még ebben az értelemben: 2020. május 28-i Agrochem-Maks kontra Bizottság ítélet, T-574/18, nem tették közzé, EU:T:2020:226, 105. pont). Márpedig a felperesek anélkül hivatkoznak a Bizottság határozataira, hogy kifejténék, hogy ezen ügyek körülményei hasonlóak vagy eltérőek voltak-e a jelen ügy körülményeihez.
- 63 Harmadszor, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének megsértését illetően elegendő megállapítani, hogy ezek az állítások nincsenek alátámasztva.
- 64 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság mérlegelési jogkörét gyakorolta, amikor megállapította a visszaesést, és úgy határozott, hogy a bírság alapösszegét 50%-kal növeli. Ezenkívül e vizsgálat során nem sértette meg az arányosság, az egyenlő bánásmód, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvét.
- 65 Ennélfogva az első jogalap első részét el kell utasítani.

b) Az első jogalap második részéről, amely azon alapul, hogy a felpereseket tévesen minősítették visszaesőnek

- 66 A felperesek azt állítják, hogy a Bizottságnak a visszaesés fennállására vonatkozó értékelése téves jogalkalmazáson alapul, és e tekintetben lényegében négy kifogást hoznak fel, amelyeket a Bizottság vitat.

1) A monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértés és a jelen ügyben szóban forgó jogsértés közötti hasonlóság hiányára vonatkozó első kifogásról

- 67 A felperesek azt állítják, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértés és a jelen ügyben szóban forgó jogsértés a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja értelmében azonos vagy hasonló jogsértésnek minősül.

- 68 A felperesek szerint a Bizottságnak részletesen össze kellett volna hasonlítani a szóban forgó két jogsértést, amelyek jellege és jellemzői érzékelhetően eltérnek egymástól. A monoklórecetsav-kartell a végső eladási ár összehangolt bejelentése révén az értékesítési árak *downstream* emelésének elérésére irányuló, eladásokra vonatkozó kartellból állt. Az említett kartell fő célja az volt, hogy a mennyiségek és az ügyfelek felosztásának rendszere révén fenntartsa a résztvevői piaci részesedését, amelyhez egy olyan kompenzációs mechanizmus kapcsolódott, amely biztosítja a megállapított mennyiségi kvóták gyakorlati betartását. Az eladási árakra vonatkozó információcsere e kartell fő célkitűzéséhez képest kiegészítő jellegű volt.
- 69 Ezzel szemben a jelen ügyben szóban forgó kartell egy nyersanyag *upstream* beszerzésére vonatkozott. A monoklórecetsav-kartellel ellentétben az etén vásárlása szabadpiaci tárgyalási eljárás tárgyát képezte, amelynek során az eladók nagyszámú vevő közül választhattak. A kifogásolt magatartás nem foglalt magában semmilyen, a piac vagy az ügyfelek felosztására vonatkozó elemet, és a kartell résztvevői semmilyen kapcsolatban nem álltak a *downstream* értékesítési tevékenységeiket illetően. Ezenkívül a jelen ügyben szóban forgó jogsértő magatartás a monoklórecetsav-kartell körülményeitől eltérő, sajátos körülményekből eredt. E magatartás például az említett három résztvevő között strukturális és szerződéses kapcsolatok folytán fennálló jogszerű beszerzési együttműködésből eredt.
- 70 A megtámadott határozatban a Bizottság megállapította, hogy a szóban forgó két jogsértés, amelyért az elsőrendű felperes és leányvállalatai felelősségét megállapították, az EUMSZ 101. cikk megsértésének minősül, így azokat a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja értelmében hasonlóknak kell tekinteni.
- 71 Ez az értékelés nem hibás. Az ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a visszaesés megállapításának megállapítása szempontjából a jogsértések hasonlóak vagy ugyanolyan típusúak, amennyiben az EUMSZ 101. cikk megsértésében állnak (lásd ebben az értelemben: 2007. december 12-i BASF és UCB kontra Bizottság ítélet, T-101/05 és T-111/05, EU:T:2007:380, 64. pont; 2009. szeptember 30-i Hoechst kontra Bizottság ítélet, T-161/05, EU:T:2009:366, 147. pont).
- 72 Kétségtelen, hogy a monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértés az értékesítési árak *downstream* emelésének elérésére irányuló eladási kartellból állt, míg a jelen ügyben szóban forgó jogsértés egy nyersanyag, nevezetesen az etén alacsony vételárának elérésére irányuló beszerzési kartellben állt. Elegendő azonban megállapítani, hogy az elsőrendű felperes és leányvállalatai mindkét esetben az EUMSZ 101. cikk által tiltott kartellben vettek részt.
- 73 Ráadásul, amint arra a Bizottság hivatkozik, a szóban forgó két jogsértés számos közös jellemzővel bírt. A monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozat rendelkező része ugyanis kimondja, hogy az elsőrendű felperes felelős az EUMSZ 101. cikk megsértéséért, többek között amiatt, hogy összehangolt módon emelte az árakat, és információkat cserélt az eladási mennyiségekről és az árakról. A megtámadott határozat rendelkező része megemlíti, hogy a felperesek megsértették az EUMSZ 101. cikket azáltal, hogy olyan jogsértésben vettek részt, amely többek között egy árelem rögzítéséből és az árrögzítésre vonatkozó, kereskedelmi szempontból érzékeny információk cseréjéből állt. Ez utóbbi határozatból az is kitűnik, hogy a jogsértő magatartás célja az volt, hogy befolyásolja az etén lehető legalacsonyabb vételárának elérése érdekében a PCM-en alapuló ügyletekre irányuló tárgyalásokat. Ebből következik, hogy az ár vagy az árelem összehangolt rögzítésére, valamint az árakra vonatkozó információk cseréjére irányuló magatartások megtalálhatók mindkét kartellben, amelyekben az elsőrendű felperes és leányvállalatai részt vettek.

- 74 Egyébiránt a fenti 71. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel az a tény, hogy a jelen ügyben kifogásolt magatartás egyedi körülményekből, és különösen a bizonyos résztvevők között fennálló jogszerű együttműködésből ered, nem releváns a hasonló jogsértések megismétlésének értékelése szempontjából.
- 75 Ennélfogva a Bizottság nem követett el hibát, amikor megállapította a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja értelmében vett hasonló jogsértés megismétlését.

2) A második, a két jogsértés között eltelt időre vonatkozó kifogásról

- 76 A felperesek úgy vélik, hogy a jelen ügyben szóban forgó jogsértés és a korábbi jogsértés között eltelt idő meghatározásához figyelembe veendő kiindulópont az az időpont, amikor a Clariant GmbH aktívan és saját kezdeményezésére megszüntette a monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértést, és engedékenységet kért. E logika szerint a két jogsértés között több mint tizenkét év telt el, így a felperesek nem mutattak a versenyszabályok megsértésére irányuló különös tendenciát.
- 77 Többek között a 2010. június 17-i Lafarge kontra Bizottság ítéletből (C-413/08 P, EU:C:2010:346) kitűnik, hogy a Bizottságnak a két jogsértés között eltelt idő meghatározásakor a tényleges jogsértés időpontját kell kiindulópontként figyelembe vennie, nem pedig a jogsértés első megállapításának időpontját. Méltányossági és arányossági okokból a korábbi jogsértéssel kapcsolatos közigazgatási eljárás időtartamát figyelmen kívül kell hagyni.
- 78 A megtámadott határozatban a Bizottság megállapította, hogy a felperesek jogsértő magatartása 2011. december 26-án kezdődött, vagyis a monoklórecetsav-határozat 2005. január 19-i elfogadását követően, és így e két időpont között korlátozott idő telt el.
- 79 Ez az értékelés nem hibás. A fenti 49. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a Bizottság visszaesés bizonyítékaként figyelembe veheti például a jogsértések között eltelt időt.
- 80 Különösen megállapításra került, hogy a jogsértéseket elválasztó tíz évnél rövidebb idő bizonyítja a vállalkozás arra való hajlamát, hogy nem vonja le a megfelelő következtetéseket a versenyszabályok megsértésének vele szemben történő megállapításából (lásd ebben az értelemben: 2007. február 8-i Groupe Danone kontra Bizottság ítélet, C-3/06 P, EU:C:2007:88, 40. pont; 2021. szeptember 29-i Nec kontra Bizottság ítélet, T-341/18, EU:T:2021:634, 105. pont).
- 81 Tekintettel arra, hogy a felperesek magatartása a jelen ügyben szóban forgó kartellt illetően csaknem hét évvel a „monoklórecetsav”-határozat elfogadását követően kezdődött, a Bizottság helyesen állapította meg, hogy ez a meglehetősen rövid idő bizonyítja, hogy a felperesek hajlamosak arra, hogy ne vonják le a megfelelő következtetéseket a versenyszabályok megsértésének az említett határozatban szereplő megállapításából.
- 82 A felperesek úgy érvelnek, hogy a szóban forgó két jogsértés között eltelt idő meghatározásához azt az időpontot kell figyelembe venni, amikor a Clariant GmbH aktívan és saját kezdeményezésére véget vetett a monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértésnek, és inkább engedékenységet kért, mint azt, amikor az említett kartellre vonatkozó határozatban a jogsértést megállapították.

- 83 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy a visszaesés figyelembevételét a további elrettentés szükségessége igazolja, amelyet az a tény is tanúsít, hogy a korábbi jogsértés megállapítása nem volt elegendő a jogsértés megismétlésének megakadályozásához. A visszaesés tehát az előző jogsértés megállapításához és az ahhoz kapcsolódó szankció kiszabásához képest szükségszerűen később jön létre, mivel annak az a magyarázata, hogy az előző szankció nem volt kellőképpen elrettentő (lásd ebben az értelemben: 2008. július 8-i BPB kontra Bizottság ítélet, T-53/03, EU:T:2008:254, 392. pont; 2011. június 7-i Arkema France és társai kontra Bizottság ítélet, T-217/06, EU:T:2011:251, 299. pont).
- 84 Ezenkívül a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontjának szövegéből kitűnik, hogy a visszaesés az azonos vagy hasonló jogsértés folytatása vagy megismétlése azt követően, hogy a Bizottság vagy valamely nemzeti versenyhatóság „megállapítja”, hogy az érintett vállalkozás megsértette az EUMSZ 101. cikk vagy az EUMSZ 102. cikk rendelkezéseit. Bár kétségtelen, hogy az iránymutatás nem képezi a bírságot kiszabó határozat jogalapját, mivel e határozat az 1/2003 rendeleten alapul, általánosan és elvont módon meghatározza azt a módszert, amelyet a Bizottság a maga számára előírt az e határozatban kiszabott bírságok összegének megállapítása végett, és következésképpen garantálja a vállalkozások jogbiztonságát (lásd: 2011. október 5-i Romana Tabacchi kontra Bizottság ítélet, T-11/06, EU:T:2011:560, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 85 A Bizottság tehát nem követett el hibát, amikor az első jogsértés megállapítása óta eltelt idő értékelésekor a „monoklórecetsav”-határozat időpontját vette figyelembe, amelyben megállapította, hogy az elsőrendű felperes és a Clariant GmbH megsértette a versenyszabályokat.
- 86 Meg kell továbbá jegyezni, hogy kifogásuk alátámasztása érdekében a felperesek a 2010. június 17-i Lafarge kontra Bizottság ítélet (C-413/08 P, EU:C:2010:346) 70. pontjának téves értelmezésére hivatkoznak. A Bíróság e pontban kimondta, hogy az uniós bíróság „vizsgálhatja, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta-e [az arányosság elvét], amikor a kiszabott bírságot visszaesés címén növelte, és közelebbről, hogy e növelés különösen a szóban forgó jogsértés és a versenyszabályok korábbi megsértése között eltelt időre tekintettel szükséges-e”. Márpedig a felperesek tévesen vezetik le a „versenyszabályok korábbi megsértése” kifejezésből azt az okfejtést, amely szerint a két jogsértés között eltelt idő meghatározásának kiindulópontja a korábbi jogsértő magatartás megvalósulásának időpontja. A fent említett ítélet 86. pontjában ugyanis a Bíróság kimondta, hogy „[az] Elsőfokú Bíróság azon megállapítása, miszerint ahhoz, hogy a Bizottság a visszaesést figyelembe vehesse, elegendő, hogy a vállalkozás felelősségét korábban ugyanolyan típusú jogsértésben megállapították, még akkor is, ha a határozat még bírósági felülvizsgálat alatt van, tehát jogilag megalapozott [volt]”. Ez utóbbi pontból kitűnik, hogy a visszaesés elemzése szempontjából a vállalkozás korábbi jogsértésért való felelősségének megállapítása a meghatározó.
- 87 Egyébiránt az az időpont, amikor a Clariant GmbH véget vetett a monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértésnek, és engedelkenységet kért, nem tekinthető a korábbi jogsértés megállapításával egyenértékűnek, mivel a Bizottság ebben a szakaszban még nem foglalt állást sem a szóban forgó magatartás versenyellenes jellegéről, sem pedig az elsőrendű felperes és a Clariant GmbH felelősségéről. A mentesség iránti kérelem ugyanis csupán lehetővé teszi, hogy a Bizottság a végleges határozatában megállapítsa az EUMSZ 101. cikk megsértését (lásd az engedelkenységi közlemény 8. és 11. pontját) (lásd ebben az értelemben: 2016. január 20-i DHL Express [Italy] és DHL Global Forwarding [Italy] ítélet, C-428/14, EU:C:2016:27, 54. pont).

- 88 Végül az a körülmény, hogy a korábbi jogsértésre vonatkozó közigazgatási eljárás több évig tartott, a visszaesés megállapítását illetően a jelen ügyben nem releváns, mivel e megállapítás kiindulópontja a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozat kelte.
- 89 A Bizottság tehát helyesen állapította meg, hogy a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozat meghozatala és a jelen ügyben kifogásolt magatartás kezdete között korlátozott idő telt el.

3) A pénzügyi szankció korábbi kiszabásának hiányára vonatkozó harmadik kifogásról

- 90 A felperesek úgy érvelnek, hogy a bíróság visszaesés miatti növelésének létjogosultsága elválaszthatatlanul kapcsolódik a korábbi pénzügyi szankció elrettentő hatásának kudarcához. Ebből következik, hogy a korábbi bíróság hiányát figyelembe kell venni az ügy sajátos körülményeinek és az elrettentés szükséges mértékének vizsgálata során. A felperesek nem olyan vállalkozások, amelyekkel szemben pénzügyi szankciót szabtak ki. A kiszabott bíróság alapösszege önmagában kellően elrettentő hatású, anélkül hogy a növelés indokolt lenne.
- 91 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a „visszaesés” fogalma nem kívánja meg feltétlenül pénzügyi szankció korábbi kiszabását, mindössze az uniós versenyjog megsértésének megállapítását (2005. október 25-i Groupe Danone kontra Bizottság ítélet, T-38/02, EU:T:2005:367, 363. pont; 2008. július 8-i BPB kontra Bizottság ítélet, T-53/03, EU:T:2008:254, 387. pont).
- 92 A visszaesés figyelembevétele ugyanis magatartásuk megváltoztatására készíti az olyan vállalkozásokat, amelyek hajlamosak a versenyjogi szabályok megsértésére, amennyiben kitűnik, hogy az előző, általuk elkövetett jogsértés megállapítása nem volt elegendő a jogsértő magatartás megismétlésének megelőzéséhez. A visszaesés meghatározó eleme tehát nem valamely bíróság korábbi kiszabása, és következésképpen annak összege, hanem a korábbi jogsértés megállapítása (2008. július 8-i BPB kontra Bizottság ítélet, T-53/03, EU:T:2008:254, 388. pont).
- 93 Ennélfogva az a tény, hogy a felperesekkel szemben a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozatban nem szabtak ki bírságot, nem kérdőjelezheti meg a bíróságkiszabási iránymutatás 28. pontjának velük szemben történő alkalmazását.

4) Az egyéb körülmények figyelmen kívül hagyására vonatkozó negyedik kifogásról

- 94 A felperesek azt állítják, hogy a Bizottság és az uniós bíróságok már figyelembe vettek más körülményeket valamely vállalkozás versenyszabályok megsértésére való hajlamának átfogó értékelése keretében. Álláspontjuk szerint, ha a Bizottság figyelembe vette volna ezeket a körülményeket, akkor nem minősítette volna őket visszaesőnek.
- 95 Mindazonáltal, amint az az első jogalap első részének vizsgálatából következik, a visszaesés megállapítása és sajátos jellemzőinek értékelése a Bizottság mérlegelési jogkörének részét képezi. A Bizottság jogosan szorítkozhatott annak megállapítására, hogy a felperesek két, az EUMSZ 101. cikk megsértésének minősülő jogsértést követtek el, amelyeket viszonylag rövid idő választ el egymástól, és helyesen állapíthatta meg, hogy a felperesek által kiemelt körülmények nem relevánsak.
- 96 Mivel a felperesek által felhozott kifogásokat el kell utasítani, az első jogalap második részének nem lehet helyt adni.

c) Az első jogalapnak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított harmadik részéről

- 97 A felperesek előadják, hogy a Bizottság anélkül alkalmazta a bírság alapösszegének 50%-os standard emelését, hogy megindokolta volna e mérték megválasztását, és figyelmen kívül hagyta a felperesek által a közigazgatási eljárás során előterjesztett részletes érveket.
- 98 A felperesek a 2016. december 13-i Printeos és társai kontra Bizottság ítéletre (T-95/15, EU:T:2016:722, 55. pont) és a 2019. szeptember 24-i HSBC Holdings és társai kontra Bizottság ítéletre (T-105/17, EU:T:2019:675, 351. pont) hivatkoznak, amelyekben a Törvényszék arra kötelezte a Bizottságot, hogy indokolja meg az általa végzett kiigazítások pontos összegét.
- 99 A Bizottság cáfolja a felperesek érveit.
- 100 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 296. cikk által megkövetelt indokolásnak igazodnia kell a szóban forgó jogi aktus jellegéhez, továbbá világosan és félreérthetetlenül be kell mutatnia a jogi aktust elfogadó közösségi szerv érvelését úgy, hogy az érdekelt megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, és az uniós bíróság gyakorolhassa felülvizsgálatát. Nem szükséges, hogy az indokolás valamennyi jelentőséggel bíró tény- és jogkérdésre külön kitérjen, amennyiben azt, hogy valamely aktus indokolása megfelel-e az EUMSZ 296. cikkben meghatározott követelményeknek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire, valamint az érintett tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére való tekintettel is (1998. április 2-i Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63. pont; 2019. július 10-i Bizottság kontra Icap és társai ítélet, C-39/18 P, EU:C:2019:584, 23. pont; 2022. június 16-i Sony Optiarc és Sony Optiarc America kontra Bizottság ítélet, C-698/19 P, EU:C:2022:480, 79. pont).
- 101 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (138) preambulumbekzdésében részletesen kifejtette azokat az okokat, amelyek alapján a felpereseket illetően visszaesést állapított meg (lásd a fenti 52. pontot).
- 102 Egyébiránt e megfontolások lehetővé tették a felperesek számára, hogy megismerjék a Bizottság érvelését, és azt a Törvényszék előtt vitassák, valamint lehetővé tették a Törvényszék számára, hogy megvizsgálja annak megalapozottságát.
- 103 Ezenkívül a felperesek állításával ellentétben a Bizottságnak a megtámadott határozatban az indokolási kötelezettség címén nem kellett megmagyaráznia, hogy a különböző lehetséges növelési mértékek közül miért döntött a visszaesés miatti 50%-os növelési mérték mellett (lásd ebben az értelemben: 2014. január 23-i Evonik Degussa és AlzChem kontra Bizottság ítélet, T-391/09, nem tették közzé, EU:T:2014:22, 164. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 104 Egyébiránt, amint arra a Bizottság helyesen rámutat, a 2016. december 13-i Printeos és társai kontra Bizottság ítélet (T-95/15, EU:T:2016:722) és a 2019. szeptember 24-i HSBC Holdings és társai kontra Bizottság ítélet (T-105/17, EU:T:2019:675) nem releváns. Ezen ítéletek közül az elsőben ugyanis a Törvényszék az indokolási kötelezettség megsértését a bírságok alapösszege olyan csökkentésének mértéke tekintetében állapította meg, amely az érintett vállalkozások szerint eltért, hangsúlyozva, hogy a Bizottság eltért a bírságkiszabási iránymutatásban kifejtett általános módszerétől, és hogy az indokolási kötelezettség tehát szigorúbban állt fenn. Ezen ítéletek közül a másodikban a csökkentési együttható meghatározását illetően állapította meg az

indokolás hiányát, hangsúlyozva, hogy a Bizottság – anélkül, hogy eltért volna az általános módszertől – az eladások értékének meghatározása érdekében mindazonáltal konkrét helyettesítő értéket választott, mivel a vállalkozások nem generáltak eladásokat a szó szokásos értelmében.

- 105 Márpedig a jelen ügyben a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontját anélkül alkalmazta, hogy eltért volna az abban előírt kritériumoktól, és az említett pontban kifejezetten említett tartományon belüli növelési mértéket alkalmazott. Nem lehet tehát semmilyen releváns analógiát levonni a fenti 104. pontban hivatkozott ítéletekből.
- 106 Ekképpen az első jogalap harmadik részét, és ennél fogva e jogalap egészét el kell utasítani.

2. Az arra alapított második jogalapról, hogy a Bizottság tévesen növelte a bírság alapösszegét a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján

- 107 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 9–12. és 19. pontja szerint „a Bizottság [az említett iránymutatás] 37. pont[jának] sérelme nélkül az alábbi, kétlépcsős módszertant fogja használni a vállalkozások[kal szemben] [...] kiszabott bírságok megállapításához”. „Első lépésként a Bizottság meghatározza az alapösszeget az egyes vállalkozások [...] számára”, és „[m]ásodik lépésként ezt az alapösszeget korrigálhatja: emeli vagy csökkenti”, tekintettel arra, hogy a bírság alapösszege „az eladások értékéhez bizonyos meghatározott mértékben aránylik; az arányszámot a jogsértés súlyosságának függvényében állapítják meg”.
- 108 A bírságkiszabási iránymutatás 13. pontja úgy rendelkezik, hogy „[a] kiszabásra kerülő bírságok alapösszegének meghatározásához a Bizottság a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve érintett, a vállalkozás által az [Európai Gazdasági Térségen (EGT)] belül, az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékét alkalmazza”.
- 109 A bírságkiszabási iránymutatás 13. pontjának célja, hogy a vállalkozással szemben kiszabott bírság összege kiszámításának kiindulópontja főszabály szerint olyan összeg legyen, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét és e vállalkozás abban képviselt viszonylagos súlyát (lásd ebben az értelemben: 2015. október 22-i AC-Treuhand kontra Bizottság ítélet, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 64. pont; 2017. január 26-i Zucchetti Rubinetteria kontra Bizottság ítélet, C-618/13 P, EU:C:2017:48, 57. pont).
- 110 A bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja szerint „[b]ár [az említett] iránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől”.
- 111 A második jogalap három részből áll, amelyek közül az első az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének, valamint az arányosság és a megfelelő ügyintézés elvének azon az alapon történő megsértésén alapul, hogy a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazása során nem gyakorolta mérlegelési jogkörét, a második az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének, valamint az arányosság, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének az említett pont szerinti növelés téves alkalmazásával történő megsértésén, a harmadik pedig az indokolási kötelezettség megsértésén alapul.

a) A második jogalap arra alapított első részéről, hogy a Bizottság nem gyakorolta mérlegelési jogkörét

- 112 A felperesek lényegében azt kifogásolják, hogy a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontját automatikusan, diszkrecionális jogkörének gyakorlása nélkül alkalmazta.
- 113 A felperesek előadják, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság azon általános és nem bizonyított feltevésre támaszkodott, miszerint kevésbé valószínű, hogy a beszerzési érték a beszerzési kartellek gazdasági hatását tükrözi. Azt állítják, hogy a közigazgatási eljárás során azonban számos olyan bizonyítékot szolgáltatott, amely alátámasztja, hogy az ügy és az érintett piac sajátos körülményei miatt soha nem volt megalapozott kilátás arra, hogy a kifogásolt magatartásnak a legcsekélyebb hatása lett volna e piacra. Mindenesetre a Bizottság nem vette kellőképpen figyelembe ezeket a körülményeket.
- 114 Ezenkívül a felperesek azt kifogásolják, hogy a Bizottság arra szorítkozott, hogy a korábbi gyakorlatára hivatkozzon, miközben a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontját csak egyetlen olyan esetben alkalmazta, amely beszerzési piacon elkövetett jogsértésre vonatkozik, amelynek tényállása jelentősen eltér a jelen ügyétől. A Bizottság tehát nem járt el gondosan és pártatlanul a megfelelő ügyintézés elvét figyelembe véve, és nem gyakorolta diszkrecionális jogkörét.
- 115 A felperesek előadják, hogy a Bizottság értékelésének hiánya a bírság növelése mértékének megválasztására is kiterjed, mivel a Bizottság nem magyarázta meg e döntését, és a megtámadott határozatban megelégedett annak megemlítésével, hogy a 10%-os növelés megfelel a korábbi gyakorlatának, anélkül hogy figyelembe vette volna a jelen ügy sajátosságait.
- 116 A Bizottság vitatja a felperesek érveit.
- 117 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik az uniós versenyszabályok megsértése esetén a bírság kiszámításának módszerét illetően. E módszer különböző rugalmassági elemeket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a Bizottság számára, hogy a mérlegelési jogkörét az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) és (3) bekezdésének rendelkezéseivel összhangban gyakorolja. (lásd: 2022. augusztus 1-jei Daimler [Kartellek – Hulladékgyűjtő tehergépkocsik] ítélet, C-588/20, EU:C:2022:607, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 118 Bár az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése a Bizottságnak mérlegelési mozgásteret enged, a Bizottság által tiszteletben tartandó, objektív kritériumok megállapításával korlátozza annak gyakorlását. Így különösen e mérlegelési jogkör gyakorlását korlátozzák a Bizottság által saját magával szemben felállított magatartási szabályok (lásd ebben az értelemben: 2022. augusztus 1-jei Daimler [Kartellek – Hulladékgyűjtő tehergépkocsik] ítélet, C-588/20, EU:C:2022:607, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 119 Ebben az összefüggésben a fenti 107–110. pontból kitűnik, hogy a bírságkiszabási iránymutatásban meghatározott általános módszer keretében a Bizottság a vállalkozással szemben kiszabott bírság összege kiszámításának kiindulópontjaként az eladások értékét alkalmazza annak érdekében, hogy főszabály szerint olyan összeget fogadjon el, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét és e vállalkozás abban képviselt viszonylagos súlyát. Mindemellett az említett iránymutatás 37. pontja lehetővé teszi számára, hogy eltérjen az általános módszertől, amennyiben azt az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége indokolja.

- 120 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat (116)–(118) preambulumbekkezdésében megállapította, hogy mivel az eténnel kapcsolatos jogsértés beszerzési kartellnek minősül, és nem minden résztvevő volt jelen az *downstream* piac(ok)on, álláspontja szerint a bírság alapösszegét a beszerzések értéke alapján, nem pedig a *downstream* piacokon értékesített termékek eladásainak értéke alapján kellett volna kiszámítani.
- 121 A megtámadott határozat (141)–(148) preambulumbekkezdésében a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a bírság alapösszegének emelése indokolt a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján. A következőket rögzítette:
- a bírságkiszabási iránymutatás 5. pontjából kitűnik, hogy a sajátos elrettentő hatásra és az általános elrettentő hatásra irányuló célok elérése érdekében a bírságok megállapításakor a jogsértés által érintett áruk vagy szolgáltatások eladásának értékét kell alapul venni (a megtámadott határozat (141) preambulumbekkezdése);
 - a bírságok összegének megállapítására szolgáló általános módszer által előírt mechanizmus olyan, hogy minél sikeresebben valósul meg az eladásokkal kapcsolatos kartell, annál nagyobb az eladások értéke, és ennél fogva a bírság összege. Az említett iránymutatás 6. pontja szerint a jogsértés tárgyát képező eladások értékének és a jogsértés időtartamának a kombinációja megfelelő helyettesítő értéknek tekinthető, mely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét, valamint az abban részt vevő egyes vállalkozások egymáshoz viszonyított súlyát (a megtámadott határozat (142) preambulumbekkezdése);
 - márpedig a jelen ügyben szóban forgó jogsértés nem az eladási árakra, hanem a vételárra vonatkozó kartellt érint. Az ilyen kartell célja nem a (vásárlási) ár emelésének elérése, hanem éppen ellenkezőleg, annak csökkentése vagy emelésének megakadályozása; a bírság alapösszegének a beszerzések értékének figyelembevételével történő megállapítása olyan helyzetből ered, amelyben a bírság összege a kartell céljával fordítottan arányos: minél sikeresebben hajtják végre ezt a kartellt, annál kisebb a beszerzések értéke, és ebből következően a bírság összege (a megtámadott határozat (143) preambulumbekkezdése). Annak a ténynek a velejárója tehát, hogy a szóban forgó kartell beszerzési kartell, hogy a beszerzések értéke önmagában nem alkalmas arra, hogy megfelelő helyettesítő értéket képezzen a jogsértés gazdasági jelentőségének tükrözéséhez. Ennek az is az oka, hogy egy aktív vállalkozás esetében a beszerzések értéküket tekintve alacsonyabbak, mint az eladásoké, ami szisztematikusan alacsonyabb kiindulópontot eredményez a bírság alapösszegének meghatározásához (a megtámadott határozat (144) preambulumbekkezdése);
 - ennél fogva, ha az ezen iránymutatásban előírt általános módszert a legcsekélyebb kiigazítás nélkül alkalmazzák, ez nem tenné lehetővé a kellő elrettentő hatás biztosítását, amely nemcsak a megtámadott határozat által érintett vállalkozások szankcionálásához szükséges (különös elrettentés), hanem annak megakadályozásához is, hogy más vállalkozások azonos típusú magatartást tanúsítsanak (általános elrettentés) (a megtámadott határozat (145) preambulumbekkezdése);
 - e sajátosság figyelembevétele és a kellő elrettentő hatás biztosítása érdekében a korábbi gyakorlatnak megfelelően az összes érintett vállalkozás esetében 10%-kal kell növelni a bírságot (a megtámadott határozat (146) preambulumbekkezdése);

- az ítélezési gyakorlatnak megfelelően a bírságnak az iránymutatás 37. pontja alapján történő növelése nem függ a kifogásolt magatartás által a piacra gyakorolt esetleges tényleges hatások előzetes bizonyításától (a megtámadott határozat (147) preambulumbekkezdése);
 - az egyes felek sajátos helyzetét figyelembe vették mind az alapösszeg meghatározásakor, mivel a beszerzések értéke az egyes felek esetében eltérő, mind pedig a részvételük időtartamának kiszámításakor (a megtámadott határozat (148) preambulumbekkezdése).
- 122 A Bizottság tehát megfelelően gyakorolta mérlegelési jogkörét. A fenti 120. és 121. pontban kifejtett megfontolásokból ugyanis az következik, hogy a Bizottság e jogkör alapján szükségesnek ítélte a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazását a jelen ügyben, és a bírság alapösszegének 10%-os emelését.
- 123 E tekintetben a Bizottság figyelembe vette az ügy sajátosságait, vagyis azt a tényt, hogy a szóban forgó kartell beszerzésekre vonatkozó kartell volt, és hogy az eladások értéke helyett a beszerzésekének a figyelembevétele önmagában nem alkalmas arra, hogy megfelelő helyettesítő értéket képezzen ahhoz, hogy tükrözze a jogsértés gazdasági jelentőségét. Figyelembe vette továbbá a bírság elrettentő összege elérésének szükségességét, és megállapította, hogy ha az általános módszert a legcsekélyebb kiigazítás nélkül alkalmaznák, az elrettentő hatás nem lenne biztosított.
- 124 A felperesek úgy érvelnek, hogy a Bizottság nem élt mérlegelési jogkörével, amennyiben nem vette figyelembe, hogy a kifogásolt magatartás nem gyakorolt hatást a piacra.
- 125 Mindazonáltal elegendő megállapítani, hogy a Bizottság helyesen emlékeztetett arra, hogy a bírságnak a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján történő növelése nem függ a kifogásolt magatartás piacra gyakorolt esetleges tényleges hatásainak előzetes bizonyításától (2019. november 7-i Campine és Campine Recycling kontra Bizottság ítélet, T-240/17, nem tették közzé, EU:T:2019:778, 345. pont).
- 126 A bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának ugyanis az a célja, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára, hogy eltérjen az általános módszertől, amely néha az ügy sajátos körülményei között alkalmatlannak bizonyulhat (lásd ebben az értelemben: 2015. október 22-i AC-Treuhand kontra Bizottság ítélet, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 65–67. pont; 2019. július 10-i Bizottság kontra Icap és társai ítélet, C-39/18 P, EU:C:2019:584, 27. pont). Az említett bekezdés az alkalmazásához előírja, hogy az egyes ügyek sajátosságai vagy a kellő elrettentő hatás elérésének szükségessége indokoltá teszi az általános módszertől való eltérést. Márpedig e kritériumok nem feltétlenül a jogsértés piacra gyakorolt hatásainak elemzésén alapulnak.
- 127 A felperesek tehát nem kifogásolhatják érvényesen, hogy a Bizottság nem élt mérlegelési jogkörével, amikor nem elemezte a kartell résztvevőinek jogsértő magatartása által az etén árára gyakorolt hatásokat.
- 128 Egyébiránt az a tény, hogy a Bizottság – a Törvényszék által a 2019. május 23-i Recylex és társai kontra Bizottság ítéletben (T-222/17, EU:T:2019:356) és a 2019. november 7-i Campine és Campine Recycling kontra Bizottság ítéletben (T-240/17, nem tették közzé, EU:T:2019:778) vizsgált – az EUMSZ 101. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.40018 – „gépjármű-akkumulátorok újrahhasznosítása” ügy) 2017. február 8-án hozott C(2017) 900 final határozatban (a továbbiakban: gépjármű-akkumulátorok újrahhasznosítására vonatkozó határozat) alkalmazottal azonos megközelítést követett, nem minősül a diszkrecionális jogköre

gyakorlása elmulasztásának, sem pedig a megfelelő ügyintézés elve megsértésének. A Bizottság ugyanis nem szorítkozott az e határozatra vagy ezen ítéletekre való hivatkozásra, hanem kifejtette, hogy melyek az adott ügy sajátosságai, és e sajátosságok miért nem teszik lehetővé a kellő elrettentő hatás elérését.

- 129 Ugyanez vonatkozik az alkalmazott növelési mérték megválasztására is. A Bizottság ugyanis nem elégedett meg annak megállapításával, hogy a 10%-os növelés megfelel a korábbi gyakorlatának, hanem kifejtette az adott ügy sajátosságait és a kellő elrettentő hatás elérésének szükségességét, ami ahhoz vezetett, hogy a bíróság alapösszegét a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján 10%-kal megemelve kiigazította. Ily módon gyakorolta diszkrecionális jogkörét.
- 130 Amennyiben a felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság nem fejtette ki kellőképpen a növelés mértékének megválasztását, meg kell állapítani, hogy ez az érv a megtámadott határozat indokolásának hiányára hivatkozik, és azt a második jogalap harmadik részében kifejtett okok miatt el kell utasítani.
- 131 A fentiek alapján a második jogalap első részét el kell utasítani.

b) A második jogalap második részéről, amely a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja szerinti növelés téves alkalmazásán alapul

- 132 Emlékeztetni kell arra, hogy azokon a területeken, ahol a Bizottság megőrizte mérlegelési mozgásterét, az e mérlegelésekre vonatkozó jogszerűségi felülvizsgálat a nyilvánvaló mérlegelési hiba hiányának vizsgálatára korlátozódik (2005. július 18-i Scandinavian Airlines System kontra Bizottság ítélet, T-241/01, EU:T:2005:296, 64. és 79. pont; 2010. május 19-i IMI és társai kontra Bizottság ítélet, T-18/05, EU:T:2010:202, 120. pont).
- 133 A felperesek előadják, hogy a bíróság alapösszegének a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján történő kiigazítására vonatkozó, a megtámadott határozat (141)–(148) preambulumbekkezdésében kifejtett értékelés hibákat tartalmaz, és e tekintetben öt kifogást terjesztenek elő, amelyeket a Bizottság vitat.

1) Az arra alapított első kifogásról, hogy a beszerzések értéke nem tartalmazza a jogsértés jelen ügyben fennálló gazdasági jelentőségének alulértékelését

- 134 A felperesek azt állítják, hogy soha nem volt megalapozott kilátás arra, hogy a szóban forgó jogsértő magatartás a legcsekélyebb mértékben is hatással lehet az etén beszerzési értékére, amit a közigazgatási eljárás során a Bizottságnak benyújtott gazdasági elemzés is bizonyít.
- 135 A szóban forgó gazdasági elemzésből többek között az következik, hogy az eténpiacon a beszállítókhoz képest nagyobb számú vevőre tekintettel a vevők kis csoportja nem képes ellenőrizni a PCM-mel kapcsolatos ügyletek eredményét. Továbbá az etén ára nem csupán a nafta árát követte, amely az etén fő költségtényezőjét képezi, hanem az az évek során is folyamatosan emelkedett, ideértve a jogsértési időszakot is. Végül a PCM-mel kapcsolatos ügyletek általában a magán- és független bejelentő szervezetek egyike által közzétett előrejelzéseket követik. Az a tény, hogy a PCM-re vonatkozó végső ügyletek szinte mindig az e szerv által előírt tartományon belül voltak, azt bizonyítja, hogy ezeket az ügyleteket objektíve megfelelő és a piaci adatoknak megfelelő összegekben kötötték.

- 136 E tényezőkre tekintettel a felperesek kétségbe vonják a Bizottság érvelésének megalapozottságát, amennyiben az megállapította, hogy a beszerzések értéke a jelen ügyben szóban forgó jogsértés gazdasági jelentőségének alulértékelését eredményezte.
- 137 Mindazonáltal a jelen kifogás a megtámadott határozat téves értelmezésén alapul.
- 138 Amint ugyanis a fenti 120. pontból kitűnik, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben szóban forgó jogsértés beszerzési kartellnek minősül, és hogy a bírság alapösszegét a beszerzések értéke alapján kell kiszámítani, amit a felperesek nem vitatnak.
- 139 Amint az lényegében a fenti 121. pontból kitűnik, a Bizottság ezt követően megállapította, hogy kevésbé valószínű, hogy a beszerzések értéke önmagában megfelelő helyettesítő értéket képez a jogsértés gazdasági jelentőségének tükrözéséhez. E tekintetben kifejtette egyrészt, hogy a beszerzésekre vonatkozó kartell célja a vételár csökkentése vagy emelésének megakadályozása volt, oly módon, hogy a beszerzések értékének figyelembevétele olyan helyzet eredménye lett volna, amelyben a bírság összege fordítottan arányos a kartell céljával. Másrészt megállapította, hogy egy aktív vállalkozás esetében a beszerzések értékük tekintetében főszabály szerint alacsonyabbak voltak, mint az eladások, ami a bírság alapösszegének meghatározásához szisztematikusan alacsonyabb kiindulópontot eredményezett.
- 140 Ennélfogva a Bizottság érvelése nem azon alapul, hogy a szóban forgó kartell sikeres volt, és lehetővé tette az etén vételárának csökkentését, és ekképpen a beszerzések értékének figyelembevétele nem lett volna megfelelő paraméter a bírság összegének kiszámításához. Arra a tényre hivatkozik, hogy a jogsértés piacra gyakorolt hatásaitól függetlenül a beszerzési kartellek velejárója, hogy a beszerzések értékének figyelembevétele önmagában nem eredményezhet olyan értéket, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét. Az a következtetés tehát, amely szerint a beszerzések értéke a jelen ügyben szóban forgó jogsértés gazdasági jelentőségének alulértékelését tartalmazta, nem a jogsértő magatartás piacra gyakorolt hatásain alapul, hanem a beszerzések értékének tökéletlen jellegén, amikor azt a bírság összegének kiszámításakor veszik figyelembe.
- 141 Ez az értékelés összhangban van azzal az ítélkezési gyakorlattal, amely szerint a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazásakor nem köteles figyelembe venni a kifogásolt magatartásnak a piacra gyakorolt esetleges tényleges hatásait (lásd a fenti 125. pontot). A felperesek által benyújtott gazdasági elemzés, amely annak megállapítására irányul, hogy a szóban forgó kartell nem volt hatékony, és hogy a kartell résztvevői nem tudták befolyásolni a PCM-re vonatkozó ügyleteket, nem kérdőjelezheti meg tehát a Bizottság azon következtetését, amely szerint a beszerzések értéke a jogsértés gazdasági jelentőségének alulértékelésével jár. A felperesek érveit tehát hatástalanoknak kell tekinteni.
- 2) A második, arra alapított kifogásról, hogy a bírság összegének növelése nem volt szükséges az elrettentő hatás biztosítása érdekében*
- 142 A felperesek előadják, hogy mivel a szóban forgó magatartások nem eredményezhettek volna nyereséget, a velük szemben kiszabott bírság – a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján alkalmazott 10%-os növelés nélkül – már magasabb annál a feltételezett nyereségnél, amelyet a jogsértésből észszerűen elvárhattak volna. Ezenkívül, mivel a Bizottság ezen iránymutatás 25. pontja alapján már 15%-kal növelte a bírságot, nem írhat elő automatikusan további 10%-os növelést az említett iránymutatás 37. pontja értelmében.

- 143 Mint az kitűnik a fenti 121. pontból, a Bizottság megállapította, hogy ha minden kiigazítás nélkül a bírságkiszabási iránymutatásban előírt, az eladások értékén alapuló általános módszert alkalmaznák, az nem tenné lehetővé a bírság kellően elrettentő hatásának biztosítását. Ez az elrettentő hatás azonban szükséges volt a megtámadott határozat által érintett vállalkozások szankcionálásához (különös elrettentés), valamint annak megakadályozásához is, hogy más vállalkozások ugyanolyan jellegű magatartást tanúsítsanak (általános elrettentés), az említett iránymutatás 4. pontjának megfelelően. E következtetés lényegében abból eredt, hogy a jogsértés gazdasági jelentőségének tükrözése érdekében a beszerzések értékének figyelembevétele nem tökéletes.
- 144 A felperesek állításával ellentétben a Bizottság érvelése tehát nem azon a feltételezésen alapul, hogy a szóban forgó kartell sikeres volt, és nyereséget eredményezett a felperesek számára, hanem azon a megállapításon, hogy a beszerzések értéke önmagában nem tette lehetővé a kellő elrettentő hatás biztosítását.
- 145 Ebből következik, hogy azok az esetleges előnyök, amelyeket a felperesek a kartellból húzhattak, nem relevánsak. E tekintetben emlékeztetni kell arra is, hogy a Bizottság a bírság összege kiszámításának egy másik szakaszában, a súlyossági együtthatók meghatározásakor figyelembe veheti a kartell hatékonyságának hiányát, és így többek között a résztvevők által elért haszon hiányát. Az ítélezési gyakorlat szerint ugyanis a jogsértések súlyának értékelése során figyelembe veendő tényezők között szerepel az egyes vállalkozások magatartása, a kartell létrehozásában játszott szerepük, az abból származó előnyük, a méretük, az érintett termékek értéke, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek az Unió célkitűzései szempontjából (lásd: 2017. január 26-i Roca Sanitario kontra Bizottság ítélet, C-636/13 P, EU:C:2017:56, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 146 Azon érvet illetően, miszerint a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás 25. pontja alapján már alkalmazott súlyozást az elrettentés céljából, és így nem igazolható, hogy ezen iránymutatás 37. pontja alapján további növelést alkalmazzon, emlékeztetni kell arra, hogy e két pontnak eltérő célja van, és azokat egyidejűleg lehet alkalmazni.
- 147 A bírságkiszabási iránymutatás 25. pontja ugyanis lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy kiegészítő összeget alkalmazzon annak érdekében, hogy a vállalkozásokat elrettentse attól, hogy részt vegyenek árörögzítésről, piacfelosztásról és termeléskorlátozásról szóló horizontális megállapodásokban vagy akár más jogsértésekben is, függetlenül a jogsértésben való részvételük időtartamától. E mechanizmus célja, hogy elrettentse a vállalkozásokat attól, hogy akár rövid ideig is megsértsék a versenyjogot. Ami az említett iránymutatás 37. pontját illeti, annak célja, hogy a Bizottság számára bizonyos rugalmasságot biztosítson annak biztosítása érdekében, hogy a bírság teljes összege az ügy sajátosságaira tekintettel kellően nagy legyen ahhoz, hogy az elrettentő hatású legyen (2019. november 7-i Campine és Campine Recycling kontra Bizottság ítélet, T-240/17, nem tették közzé, EU:T:2019:778, 346. pont).

3) A harmadik kifogásról, amely azon alapul, hogy az összes beszerzési kartellre alkalmazott növelés szisztematikusan túlzott elrettentést eredményez

- 148 A felperesek előadják, hogy az értékesítési kartellek keretében a Bizottság által alkalmazott módszer olyan helyzethez vezet, amelyben a nem hatékony kartellekért kiszabott bírság automatikusan alacsonyabb, mint a hatékony kartellek esetében. Álláspontjuk szerint e mechanizmus biztosítja, hogy a nem hatékony kartelleket ne szankcionálják aránytalan bírságokkal. Előadják, hogy ugyanezt a mechanizmust kell alkalmazni a nem hatékony beszerzési

kartellekre. Márpedig a Bizottság azon megközelítése, hogy a beszerzési kartellekre 10%-os növelést alkalmaz, olyan helyzethez vezet, amelyben a nem hatékony beszerzési kartelleket rendszeresen rosszabb bánásmódban részesítik, mint a nem hatékony eladási kartelleket.

- 149 Meg kell állapítani, hogy a nem hatékony értékesítési kartellekkel való összehasonlítás nem releváns. Kétségtelen, hogy az értékesítési kartellek főszabály szerint a bírság olyan alapösszegének meghatározásához vezetnek, amely a jogsértés céljának sikerével egyenesen arányos.
- 150 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az értékesítési kartell esetétől eltérően a beszerzési kartell céljának megvalósítása alacsonyabb beszerzési értéket eredményezne, mint a jogsértés hiányában, tehát a bírság nem rendelkezne elrettentő hatással (lásd ebben az értelemben: 2019. november 7-i Campine és Campine Recycling kontra Bizottság ítélet, T-240/17, nem tették közzé, EU:T:2019:778, 345. pont). Amint ugyanis arra a Bizottság a megtámadott határozatban rámutatott, minél sikeresebb e kartell megvalósítása, annál kevésbé magas a beszerzések értéke, és ennél fogva a bírság összege. Így a beszerzések értéke nem olyan kiindulópont, amely a fenti 109. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében tükrözhetné a jogsértés gazdasági jelentőségét.
- 151 Másrészt a beszerzések értékének figyelembevétele, még ha a kartell nem is volt hatékony, általában nem tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét. E tekintetben, amint arra a Bizottság a megtámadott határozatban rámutatott, egy aktív vállalkozás esetében a beszerzések értékük alapján főszabály szerint alacsonyabbak, mint az eladások. Egy pervezető intézkedésre adott válaszában a Bizottság helyesen fejtette ki, hogy egy racionális gazdasági szereplő általában magasabb szinten határozza meg valamely termék eladási árát, mint e termék vételára vagy a nyersanyagoknak az integrált termék értékesítése esetén alkalmazott vételára. Ennél fogva a beszerzések értéke főszabály szerint automatikusan alacsonyabb az eladások értékénél, ami igazolja, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja értelmében adott esetben kiigazításra kerüljön sor.

4) A negyedik, a gépjármű-akkumulátorok újrahasznosítására vonatkozó határozat relevanciájának amiatti hiányára alapított kifogásról, hogy a szóban forgó kartell csak elhanyagolható ártényezőt érintett

- 152 A felperesek azt kifogásolják, hogy a Bizottság annak igazolása érdekében, hogy a bírság összegét a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján 10%-kal emelje, a gépjármű-akkumulátorok újrafeldolgozásáról szóló határozatra hivatkozott, miközben ezen ügy körülményei jelentősen eltértek a jelen ügy körülményeitől. A szóban forgó magatartás az etén beszerzései összértékének csak rendkívül csekély részét érintette, míg a gépjármű-akkumulátorok újrafeldolgozásáról szóló határozat tárgyát képező ügyben az érintett vállalkozások együttesen határozták meg a szállítóknak fizetett tényleges beszerzési árakat. Ezenkívül a Bizottság ez utóbbi ügyben megállapította, hogy a vevők korlátozott számú, jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásból álltak, míg a jelen ügyben a piaci erő és az árrögzítésre gyakorolt hatás csak az eladók oldalán állt fenn. A felperesek szerint az a tény, hogy ugyanazt a 10%-os növelést alkalmazták mindkét ügyben, amelyek azonban különbözőek, azt bizonyítja, hogy a velük szemben kiszabott bírság nem arányos a jogsértéssel.
- 153 Meg kell állapítani, hogy a 2019. május 23-i Recylex és társai kontra Bizottság ítélet (T-222/17, EU:T:2019:356) és a 2019. november 7-i Campine és Campine Recycling kontra Bizottság ítélet (T-240/17, nem tették közzé, EU:T:2019:778) tárgyát képező, a gépjármű-akkumulátorok

újrafeldolgozásáról szóló határozatban a Bizottság a bírság alapösszegének kiszámításakor az eladások értéke helyett a beszerzések értékét vette figyelembe, és a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján a bírság alapösszegének 10%-os emelését alkalmazta. E növelés indokolásaként egyrészt az ügy sajátosságaira, vagyis arra vonatkozó megfontolásokat adott elő, hogy beszerzési kartellről volt szó, amelynek keretében a résztvevők célja a beszerzési árak lehető legalacsonyabb szinten tartása volt, és amelynek tekintetében a bírság összegének kiszámításakor a beszerzések értékét figyelembe kell venni, másrészt pedig az elrettentő hatás biztosításának szükségességére vonatkozó megfontolásokat.

- 154 Ebből következik, hogy a gépjármű-akkumulátorok újrafeldolgozásáról szóló határozat tárgyát képező ügy és a jelen ügy közös jellemzőkkel rendelkezik. A Bizottság tehát releváns módon hivatkozott rá a megtámadott határozatban.
- 155 Ezenkívül a felperesek nem alapíthatnak érvet az ár azon tényleges részének összehasonlítására, amelyet a résztvevők a gépjármű-akkumulátorok újrafeldolgozásáról szóló határozat tárgyát képező ügyben és a jelen ügyben is befolyásolhattak. Ez az összehasonlítás ugyanis nem releváns, mivel a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazása szempontjából nem szükséges megvizsgálni a jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatásait (lásd a fenti 125. pontot).

5) Az ötödik, arra alapított kifogásról, hogy a beszerzési kartellek potenciális haszna kevésbé jelentős, mint az értékesítési kartellek haszna

- 156 A felperesek úgy érvelnek, hogy az elrettentés szükségessége elválaszthatatlanul kapcsolódik azokhoz a potenciális előnyökhöz, amelyeket a vállalkozás a jogsértésben való részvételétől elvárhat. Álláspontjuk szerint azok a potenciális előnyök, amelyeket valamely vállalkozás a beszerzési kartellben való részvételéből elméletileg nyerhetne, *per definitionem* alacsonyabbak, mint az értékesítési kartellek esetében, és nem igazolhatják az elrettentés céljából történő további növelést. Kifogásolják a Bizottság azon logikáját, amely szerint minden kiszabott bírságot – beleértve az értékesítési kartellek miatt kiszabott bírságokat is – a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján ki kell igazítani a figyelembe vett termékek értékétől függően a túlzott vagy elégtelen elrettentés elkerülése érdekében.
- 157 Amint azonban a fenti 144. pontból kitűnik, a Bizottság érvelése nem azon a tényen alapul, hogy a szóban forgó kartell sikeres volt, és nyereséget eredményezett a felperesek számára, hanem azon a megállapításon, hogy a beszerzések értéke önmagában nem tette lehetővé a kellő elrettentő hatás biztosítását. Nem releváns tehát azon potenciális előnyök összehasonlítása, amelyekre egyrészt a beszerzési kartell résztvevői, másrészt pedig az értékesítési kartell résztvevői ezen kartellekből esetlegesen szert tehetnek.
- 158 Ráadásul nem lehet helyt adni a felperesek azon érvének, amely szerint a Bizottság logikáját követve minden bírságot – beleértve az eladásokkal kapcsolatos kartellek keretében kiszabott bírságot is – módszeresen ki kellene igazítani a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján. Meg kell ugyanis állapítani, hogy az említett pont nem alkalmazható, ha nem kell eltérni az említett iránymutatásban előírt általános módszertől, különösen akkor, ha ezen iránymutatás 13. pontjának megfelelően az eladások értékét az eladásokra vonatkozó kartell keretében veszik figyelembe. Az említett iránymutatás 37. pontja csak akkor alkalmazandó, ha megállapítást nyer, hogy az általános módszer nem megfelelő, és attól el kell térni, amennyiben ezt az egyedi eset sajátosságai vagy egy adott ügyben az elrettentő hatás elérésének szükségessége megköveteli. Nem állapítható meg tehát, hogy a Bizottságnak e címen szisztematikusan ki kellene igazítania a bírság összegét.

- 159 A fentiek összességéből következik, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazása során elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibákra hivatkozó kifogásokat el kell utasítani. Ezek az érvek annak bizonyítására sem alkalmasak, hogy a bírság 10% os növelése az elérni kívánt elrettentő hatáshoz képest aránytalan volt.
- 160 A felperesek érvelésükkel azt sugallják továbbá, hogy egy, a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja értelmében a beszerzési kartellekre vonatkozó standard növelés alkalmazása ellentétes az említett pont céljával és szövegével, tehát ellentétes a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvével. Meg kell azonban állapítani, hogy ezek az állítások nincsenek alátámasztva.
- 161 A második jogalap második részét tehát el kell utasítani.

c) A második jogalapnak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított harmadik részéről

- 162 A felperesek előadják, hogy a Bizottság megsértette indokolási kötelezettségét, amikor a megtámadott határozatban nem fejtette ki, hogy a jelen ügy sajátosságai miatt indokolják a bírságnak a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján történő növelését, és azt sem, hogy e növelés mértékét miért kell 10%-ban megállapítani.
- 163 E tekintetben a felperesek először is előadják, hogy a megtámadott határozat (146) preambulumbekkezdése kizárólag a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja szerinti növelés alkalmazásának állítólagos általános szükségességére vonatkozik az elrettentő hatású bírságösszeg elérése érdekében, anélkül hogy magyarázatot adna az elrettentő hatás eléréséhez állítólagosan szükséges különös növelési mértékre.
- 164 Másodszor, a Bizottságnak a megtámadott határozat (146) preambulumbekkezdésében a korábbi gyakorlatára való hivatkozása nem releváns, mivel egyrészt a Bizottságot nem köti a korábbi gyakorlata, másrészt pedig egy másik ügy, amelynek a jelen ügyétől eltérő a tényállása, nem szolgálhat érvényes alapként a bírság növelésének igazolására, amelynek a jelen ügyben szóban forgó jogsértés súlyával kell arányban állnia.
- 165 Harmadszor a megtámadott határozat (146) preambulumbekkezdésében szereplő érvelés sérti az indokolási kötelezettséget, mivel a Bizottságnak pontosan ki kellett volna fejtenie, hogy milyen módon gyakorolta diszkrecionális jogkörét, annál is inkább, mivel úgy döntött, hogy eltér az általános módszerétől, és a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja értelmében kiigazítja a bírságot. Az ilyen pontos érvelés kötelező, mivel az említett bekezdés nem ír elő a Bizottság diszkrecionális jogkörét körülhatároló konkrét kiigazítási tartományt. A Bizottságnak egyértelmű és pontos indokokkal kellett volna szolgálnia arra vonatkozóan, hogy a növelés választott mértéke miért volt szükséges az ügy sajátosságaira tekintettel, és az elrettentő bírságösszeg eléréséhez, és miért nem lett volna elegendő egy alacsonyabb mérték.
- 166 A Bizottság vitatja a felperesek érveit.
- 167 A fenti 100. pontban felidézett elveken kívül meg kell állapítani, hogy amennyiben a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjára hivatkozik, ki kell fejtenie azokat az okokat, amelyek alapján úgy véli, hogy az előtte folyamatban lévő ügy sajátos jellemzői vagy az elrettentő hatás elérésének szükségessége indokolja az említett iránymutatásban meghatározott módszertől való eltérést (2019. július 10-i Bizottság kontra Icap és társai ítélet, C-39/18 P, EU:C:2019:584, 30. pont). E tekintetben az indokolási követelmények még inkább érvényesülnek (2016.

december 13-i Printeos és társai kontra Bizottság ítélet, T-95/15, EU:T:2016:722, 48. pont; 2019. július 12-i Hitachi-LG Data Storage és Hitachi-LG Data Storage Korea kontra Bizottság ítélet, T-1/16, EU:T:2019:514, 80. pont).

- 168 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat (141)–(148) preambulumbekkezdésében részletesen kifejtette azokat az okokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy az ügy sajátosságai és a bírság elrettentő összege elérésének szükségessége igazolja az általános módszertől való eltérést és ezen alapösszegnek a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján történő 10%-os növelését. Amint az a fenti 121. pontból kitűnik, a Bizottság rámutatott, hogy az ügy olyan beszerzési kartellre vonatkozott, amely a bírság alapösszegének kiszámításakor szükségessé tette a beszerzések értékének figyelembevételét, ugyanakkor ez az érték nem tökéletes a jogsértés gazdasági jelentőségét tükröző alapösszeg kiszámítása szempontjából.
- 169 Egyébiránt meg kell állapítani, hogy e megfontolások lehetővé tették a felperesek számára, hogy megértsék a Bizottság érvelését, és azt a Törvényszék előtt vitassák, valamint lehetővé tették a Törvényszék számára, hogy megvizsgálja annak megalapozottságát.
- 170 Ezenkívül, ellentétben azzal, amit a felperesek sugallnak, az ilyen megfontolások nem „általános aggodalomnak”, hanem az adott ügyre jellemző, a szóban forgó kartell jellegéhez, azaz a beszerzési kartellhez kapcsolódó megfontolásokat képeznek.
- 171 Amint azt a Bizottság a pervezető intézkedésre adott válaszában és a tárgyaláson helyesen kifejtette, az egyes ügyeknek a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja értelmében vett sajátosságai lehetnek a szóban forgó kartell típusához kapcsolódóak, és nem feltétlenül kell az adott ügy egyedi körülményeinek lenniük.
- 172 Mivel e megfontolások kellően részletesek és jól kidolgozottak, megfelelnek a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazása tekintetében a Bizottságra háruló fokozott indokolási követelménynek.
- 173 Ami a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján alkalmazott 10%-os növelési mérték választásának indokolását illeti, a megtámadott határozat (146) preambulumbekkezdéséből lényegében kitűnik, hogy az ügy sajátosságainak figyelembevétele és a kellő elrettentő hatás biztosítása érdekében helyénvaló volt, hogy a Bizottság a korábbi határozathozatali gyakorlatával, és különösen a gépjármű-akkumulátorok újrafeldolgozásáról szóló határozattal összhangban az említett pont alapján a bírság összegét 10%-kal növelje.
- 174 E tekintetben a Bizottság egy pervezető intézkedésre adott válaszában és a tárgyaláson pontosította, hogy azért vélte úgy, hogy a jelen ügyben megfelelő a gépjármű-akkumulátorok újrafeldolgozásáról szóló határozatban megállapítottakhoz hasonlóan 10%-os növelést alkalmazni, mert a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának beszerzési kartellre való alkalmazása meglehetősen újszerű gyakorlat volt, a jelen ügy pedig az említett határozatot követő második alkalmazásnak minősül.
- 175 E pontosításokat azonban a Törvényszék nem veheti figyelembe az indokolási kötelezettség betartásának felülvizsgálata keretében, mivel azok nem szerepelnek a megtámadott határozatban. Az indokolási kötelezettség betartását ugyanis azon információk alapján kell megítélni, amelyekkel a felperes keresete benyújtásakor rendelkezik, és az indokolást – kivételes körülményektől

eltekinthető – nem lehet utólagosan, első alkalommal a bíróság előtt kifejteni (lásd ebben az értelemben: 2021. május 19-i Ryanair kontra Bizottság ítélet [KLM, Covid19], T-643/20, EU:T:2021:286, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 176 Az ilyen pontosítások hiánya azonban nem eredményezi azt, hogy hiányozna annak indokolása, hogy miként választották meg a növelés mértékét.
- 177 E tekintetben rá kell mutatni, hogy ellentétben azzal, amit a felperesek sugallnak, a megtámadott határozat (146) preambulumbekzdésében a Bizottság nem szorítkozott arra, hogy összefoglaló jelleggel hivatkozzon a gépjármű-akkumulátorok újrahasznosítására vonatkozó határozatra a növelés mértéke megválasztásának igazolása érdekében, hanem – és főként – az ügy sajátosságaira és az elrettentő hatás elérésének szükségességére is hivatkozott.
- 178 E tekintetben az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság az indokolási kötelezettségnek eleget tesz, ha a határozatában megjelöli az értékelés azon elemeit, amelyek lehetővé tették számára a jogsértés súlyának és időtartamának felmérését. Ugyan nem köteles feltüntetni valamennyi számadatot a kiszabott bírság számítási módjának egyes közbelső szakaszaira vonatkozóan, ki kell fejtenie, az általa figyelembe vett tényezőket hogyan súlyozta és értékelte (lásd: 2019. július 10-i Bizottság kontra Icap és társai ítélet, C-39/18 P, EU:C:2019:584, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amint a fenti 168. pontból kitűnik, a Bizottság megfelelően kifejtette azokat a tényezőket, amelyeket figyelembe vett annak megállapításakor, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján a bírság alapösszegének 10%-os növelése megfelelő volt. A felperesek állításával ellentétben, mivel a Bizottság nem köteles a számítási mód egyes szakaszaira vonatkozó számszerű adatokat feltüntetni, nem volt köteles további magyarázatot adni a választott növelés különös mértékére vonatkozóan.
- 179 Egyébiránt pontosítani kell, hogy a közigazgatási eljárás során a Bizottság közölte a felperesekkel azon szándékát, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján növelni kívánja az alapösszeget. Többek között a 2019. október 29-i utolsó vitarendezési találkozóából kitűnik, hogy a Bizottság egyértelműen jelezte a felpereseknek, hogy az általános módszernek egy beszerzési kartellre való alkalmazása a jogsértés gazdasági jelentőségének alulértékeléséhez és a bírság kevésbé elrettentő hatásúvá tételéhez vezet, így e célból az említett pont alapján 10%-os növelést kíván alkalmazni. A fenti 100. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően ezek az elemek annak a kontextusnak a részét képezik, amelybe a megtámadott határozat illeszkedik, és amelyre tekintettel a kellően indokolt jellegét értékelni kell.
- 180 A fentiek összességére tekintettel a második jogalap harmadik részét, és ennél fogva e jogalap egészét el kell utasítani.
- 181 Mivel az első és a második jogalapnak nem lehet helyt adni, a megsemmisítés iránti kérelmet el kell utasítani. Most meg kell vizsgálni a bírság összegének csökkentése iránti, másodlagosan előterjesztett kérelmeket, amelyek alátámasztására a harmadik jogalapra hivatkoznak.

3. A bírság összegének aránytalanságára vonatkozó harmadik jogalapról

- 182 A fellebbezők úgy érvelnek, hogy még ha a Törvényszék az első két jogalapot mint megalapozatlant el is utasítaná, meg kell állapítani, hogy a velük szemben kiszabott bírság nem arányos az elkövetett jogsértés súlyával. Úgy vélik, hogy amennyiben a jelen ügy körülményei

bármilyen növelést indokolnak, annak mértéke a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja szerinti ismétlődő jogsértést illetően 50%-nál jóval alacsonyabb, míg az ugyanezen iránymutatás 37. pontja alapján történő növelést illetően jelentősen kisebb.

- 183 E tekintetben a felperesek felsorolnak néhány olyan tényezőt, amelyet a Törvényszéknek korlátlan felülvizsgálati jogkörében figyelembe kell vennie, és azt kéri, hogy e tényezők fényében csökkentse a velük szemben kiszabott bírság összegét.
- 184 A Bizottság vitatja a hivatkozott bizonyítékokat, és arra hivatkozik, hogy a felperesek kérelme megalapozatlan.
- 185 Emlékeztetni kell arra, hogy a jogszerűség vizsgálatát kiegészíti a korlátlan felülvizsgálati jogkör, amelyet az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke ruházott az uniós bíróságra. E jogkör feljogosítja az uniós bíróságot arra, hogy a szankció jogszerűségének egyszerű felülvizsgálatán túl a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, és következésképpen a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölje, illetve annak összegét csökkentse vagy növelje (2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 63. pont; 2020. július 16-i Nexans France és Nexans kontra Bizottság ítélet, C-606/18 P, EU:C:2020:571, 96. pont).
- 186 A kiszabott bírság összegének meghatározása érdekében az uniós bíróság feladata az adott ügy körülményeinek és a szóban forgó jogsértés típusának értékelése. E feladat az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában azt feltételezi, hogy minden egyes szankcionált vállalkozás esetében figyelembe kell venni a szóban forgó jogsértés súlyát, valamint időtartamát, tiszteletben tartva különösen az indokolás, az arányosság, a szankciók egyéniesítésének elveit és az egyenlő bánásmód elvét, anélkül hogy a Törvényszék kötnék a Bizottság által az iránymutatásban meghatározott, tájékoztató jellegű szabályok (lásd ebben az értelemben: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 89. és 90. pont; 2022. június 16-i Sony Optiarc és Sony Optiarc America kontra Bizottság ítélet, C-698/19 P, EU:C:2022:480, 173. és 174. pont).

a) A növelés mértékének a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja alapján való csökkentése iránti kérelemről

- 187 A felperesek előadják először is, hogy véget vetettek a monoklórecetsav-kartellnek, és azt több mint tizenkét évvel a jelen ügyben szóban forgó jogsértés kezdete előtt bejelentették, másodszor, hogy az említett kartell keretében elkövetett jogsértés és a jelen ügyben szóban forgó jogsértés eltérő jellegű, különböző termékekre vonatkozik, és különböző jogalanyokat érintett, harmadszor, hogy e kartellt belső megfelelési intézkedéseik révén fedezték fel, negyedszer, hogy a Clariant GmbH maga nem vett részt ugyanezen kartell létrehozásában és működésében, ötödször, hogy a szóban forgó jogsértő magatartás a szóban forgó kartell más résztvevőivel korábban jogszerűen folytatott együttműködésből eredt, hatodszor, hogy a beszerzési árakra vonatkozó jogsértések általában kevésbé alkalmasak arra, hogy káros hatást gyakoroljanak a versenyre, és különösen a fogyasztókra, mint az értékesítési kartellek, és hetedszer, a bírság alapösszegének visszaesés miatti 50%-os emelése aránytalan lenne más olyan ügyekhez képest, amelyekben ugyanezt a mértéket növelték, míg a visszaesés esete sokkal súlyosabb volt, mint a jelen ügyben.
- 188 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a felperesek a bírság csökkentésének kérelmezése érdekében az első jogalap keretében már felhozott körülmények megismétlésére szorítkoznak. Márpedig a fenti 50. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a Törvényszék úgy véli, hogy e körülményektől függetlenül az 50%-os növelés alkalmazása nem tűnik aránytalannak

azon viszonylag rövid időre tekintettel, amely az EUMSZ 101. cikk első megsértésének a monoklórecetsav-kartellre vonatkozó határozatban való megállapítása és az ugyanezen cikkbe ütköző, a megtámadott határozat által érintett jogsértés kezdete között eltelt.

- 189 Továbbá a felperesek azon érve, miszerint az 50%-os növelési mérték aránytalan más olyan ügyekhez képest, amelyekben ugyanilyen mértékű növelést alkalmaztak súlyosabb visszaesések esetén, nem vezethet a bírság csökkentéséhez. E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy a felperesek a válasz 60. pontjában 28 határozatra hivatkoztak, amelyekben a Bizottság 50%-os növelést alkalmazott az első visszaesés esetén, mint a jelen ügyben is.
- 190 Végül a felperesek azon érve, amely szerint a beszerzési kartell kevésbé káros a rendes versenyre, mint az értékesítési kartell, nem releváns körülmény annak értékelésekor, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja szerinti ismétlődő jogsértést illetően az 50%-os növelés arányos-e az elkövetett jogsértés súlyával. Mindenesetre e tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a) pontjában a kartellre vonatkozóan adott, a belső piaccal kifejezetten összeegyeztethetetlennek nyilvánított első példa éppen „a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése”. A kartell tárgyát képező magatartást, vagyis az etén árának egyik elemére vonatkozó összehangolást tehát az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése kifejezetten tiltja, mivel az a belső piaci verseny lényeges korlátozását tartalmazza (lásd ebben az értelemben: 2019. november 7-i Campine és Campine Recycling kontra Bizottság ítélet, T-240/17, nem tették közzé, EU:T:2019:778, 297. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

b) A bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján való növelés mértékének csökkentése iránti kérelemről

- 191 A felperesek előadják egyrészt, hogy az általuk a közigazgatási eljárás során a Bizottságnak benyújtott gazdasági elemzés azt bizonyítja, hogy a szóban forgó magatartásnak a legcsekélyebb hatása sem lehetett az etén beszerzési árára, másrészt pedig, hogy a jelen ügyben nem alkalmazható a Bizottság által a gépjármű-akkumulátorok újrahasznosításával kapcsolatos ügyben kifejtett azon álláspont, amely szerint a beszerzések értéke nem képez megfelelő alapot a bírság alapösszegéhez.
- 192 Mindazonáltal elegendő rámutatni egyrészt arra, hogy a fenti 125. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a bírság alapösszegének a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján történő növelése nem függ a kifogásolt magatartás által a piacra gyakorolt esetleges tényleges hatások előzetes bizonyításától, így nem releváns az annak bizonyítására irányuló gazdasági elemzés, hogy a kifogásolt magatartás nem gyakorolt hatást az etén beszerzési árára, és nem vezethet a bírság összegének csökkentéséhez. Másrészt a 10%-os mérték alkalmazása a beszerzések – bírság alapösszegének kiszámításakor figyelembe vett – értéke tökéletlenségének orvoslása érdekében nem tűnik aránytalannak. A felperesek nem hivatkoznak egyetlen más olyan releváns körülményre sem, amely igazolhatná e mérték csökkentését.
- 193 Következésképpen a harmadik jogalapot el kell utasítani.
- 194 A fentiek összességéből következik, hogy a bírság összegének csökkentése iránti kérelmeket el kell utasítani, és ennél fogva a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

B. A Bizottság viszontkeresetéről

- 195 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva növelje a bírságot akképpen, hogy a vitarendezési közlemény 32. pontja értelmében nem biztosít 10%-os kedvezményt a felperes közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködésükre tekintettel.
- 196 A Bizottság azt állítja, hogy a jelen keresettel a felperesek a bírság összegét vitatják, amely pedig a vitarendezési beadványuk lényeges elemét képezte, és amely közös értékelés tárgyát képezte.
- 197 E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy a fellebbezők nem léptek ki a vitarendezési eljárásból, noha nem értettek egyet a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontjának alkalmazásával. Ellenkezőleg, a felperesek a vitarendezési beadványuk benyújtásával és annak elismerésével vállalták, hogy folytatják a vitarendezési eljárást, hogy a kifogásközlés megfelelően tükrözze e beadványok tartalmát.
- 198 A Bizottság hozzáteszi, hogy az esetleges kifogások terjedelmére és a kiszabandó bírságok várható tartományára vonatkozó „közös értékelés” fennállása vezet arra, hogy valamely vállalkozást vitarendezési beadvány benyújtására hívjon fel. Ezt a tartományt fel kell tüntetni a vitarendezési beadványokban. Álláspontja szerint, amennyiben a bírság végleges határozatban megjelölt összege nem haladja meg a vitarendezési beadványhoz vezető megbeszélések tárgyát képező tartomány maximális összegét, a végleges határozatot úgy kell tekinteni, hogy az e tekintetben a vitarendezési beadványt tükrözi.
- 199 Márpedig a vitarendezési beadvány egyik lényeges elemének a felperesek általi vitatása veszélyeztetné a vitarendezési eljárás célját.
- 200 E tekintetben a Bizottság először is előadja, hogy a vitarendezési eljárás jellegénél fogva kölcsönös. A feleknek lehetőségük van, sőt kötelesek jelezni minden olyan akadályt, amely megakadályozza a közös értékelés elérését. Álláspontja szerint a felperesek által a közigazgatási eljárás során elfogadott megközelítés tisztán stratégiai jellegű volt, és csak a bírság összege csökkentésének egyik eszköze volt, majd ezt követően ugyanazon elemek alapján vitatják a határozatot, mint amelyek a közös értékelés tárgyát képezték, annak érdekében, hogy az uniós bíróság előtt újabb csökkentéseket érjenek el.
- 201 Másodszor, a Bizottság előadja, hogy a vitarendezési eljárás által elérni kívánt hatékonyságjavulás a jelen ügyben összességében már nem valósul meg. A vitarendezési eljárás célja az, hogy lehetővé tegye számára egyrészt a kartellügyek gyorsabb elbírálását, másrészt pedig, hogy a kartellügyeket nagyobb számban azonos forrásokkal kezelje. Márpedig, mivel a Bizottság forrásait mind a jelen ügy közigazgatási, mind peres szakaszában mozgósították, ami így többletmunkához vezetett, a Bizottság nem tud több ügyet kezelni.
- 202 Bár a Bizottság elismeri, hogy kedvező volt számára az a tény, hogy a felperesek nem vitattak bizonyos, a felelősségükhöz és a jogsértéshez kapcsolódó körülményeket, és hogy nem kértek betekintést az ügy irataiba, hangsúlyozza, hogy további forrásokat fektetett be a felekkel a két vitatott növeléssel kapcsolatban tartott több találkozó megszervezésébe. Egyébiránt nem takarított meg forrásokat a bírságösszeg kiszámításának a kifogásközlésben és a végleges határozatban szereplő indokolását és igazolását illetően.

- 203 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a vitarendezési eljárásban részt vevő felek együttműködésének mértékét nem lehet utólag számszerűsíteni. Megjegyzi, hogy így számára nehéz eldönteni, hogy vitarendezési eljárást indított volna-e, ha a vállalkozások együttműködése korlátozott, sőt nem is létezett volna, de bizonyos hatékonyságjavulást mégis meg lehetett volna valósítani.
- 204 Harmadszor a Bizottság rámutat arra, hogy a Törvényszék a 2004. április 29-i Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ítéletben (T-236/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 és T-252/01, EU:T:2004:118) elismerte, hogy az engedékenység címén nyújtott bírságcsökkentés visszavonható, és a bírság ily módon növelhető, amennyiben a fellebbező magatartása változik, és a fellebbező első alkalommal a Törvényszék előtt vitat olyan elemeket, amelyeket a közigazgatási eljárás során nem vitattak, vagy amelyeket elismertek. Az említett ítéleten kívül a Törvényszék más ügyekben korlátlan felülvizsgálati jogkörében megvizsgálta, hogy vissza kell-e vonni a jogvitában részt vevő felek által a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködésükért cserébe kapott csökkentést, még akkor is, ha e visszavonás feltételei nem teljesülnek.
- 205 Negyedszer a Bizottság úgy véli, hogy a felperesek bírósági felülvizsgálathoz való jogát teljes mértékben tiszteletben tartják. Álláspontja szerint e jog gyakorlása nem jelenti azt, hogy a keresetnek semmilyen hatása nincs a bírságra. A vitarendezési eljárás címén biztosított 10%-os csökkentés visszavonása nem minősül a felperesek bírósági felülvizsgálathoz való joguk gyakorlása miatti szankcionálásának, hanem pusztán annak a következménye, hogy a fellebbezők megkérdőjelezik az általuk a közigazgatási eljárás során elismert és megerősített elemeket.
- 206 Következésképpen a Bizottság azt állítja, hogy a felpereseknek az együttműködésük ellentételezése érdekében nyújtott bírságcsökkentést vissza kell vonni. Azt kéri tehát a Törvényszéktől, hogy növelje a felperesekkel szemben kiszabott bírságot, és annak összegét 181 731 000 euróban állapítsa meg.
- 207 A felperesek vitatják a Bizottság érveit.

1. A vitarendezési eljárással kapcsolatos előzetes megfontolások

- 208 A vitarendezési eljárást a 773/2004/EK rendelet kartellügyekben folytatott vitarendezési eljárásokkal kapcsolatos módosításáról szóló, 2008. június 30-i 622/2008/EK bizottsági rendelet (HL 2008. L 171., 3. o.) vezette be. Ezen eljárást a vitarendezési közlemény részletezte.
- 209 A 622/2008 rendelet (4) preambulumbekzdése szerint a vitarendezési eljárás lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a kartellügyeket gyorsabban és hatékonyabban kezelje. Ennek az eljárásnak tehát az a célja, hogy egyszerűsítse és felgyorsítsa a közigazgatási eljárásokat annak érdekében, hogy a Bizottság több ügyet is azonos erőforrásokkal kezelhessen (lásd ebben az értelemben: 2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, T-456/10, EU:T:2015:296, 60. pont).
- 210 A vitarendezési eljárás lényegében előírja, hogy a vizsgálat alá vont vállalkozások, mivel terhelő bizonyítékokkal állnak szemben, és úgy határoztak, hogy egyezséget kötnek, elismerik a jogsértésben való részvételüket, bizonyos feltételek mellett lemondanak a közigazgatási aktába való betekintéshez való jogukról és a meghallgatáshoz való jogukról, továbbá elfogadják, hogy a kifogásközlést és a végleges határozatot az Unió egyik közösen meghatározott hivatalos nyelvén kapják kézhez (a vitarendezési közlemény 20. pontja). Ezenkívül, amennyiben a kifogásközlés tükrözi a vitarendezési beadványaikat, az említett vállalkozások kötelesek arra a megállapított határidőn belül válaszolni annak megerősítésével, hogy a kifogásközlés megfelel beadványaik

- tartalmának, és hogy ezért továbbra is elkötelezettek a vitarendezési eljárás folytatása mellett (a vitarendezési közlemény 26. pontja). Ennek fejében a Bizottság 10%-kal csökkentheti azon bírság összegét, amelyet rendes eljárást követően szabott volna ki velük szemben a bírságkiszabási iránymutatás és az engedékenységi közlemény alkalmazásával (a vitarendezési közlemény 30–33. pontja) (lásd ebben az értelemben: 2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, T-456/10, EU:T:2015:296, 61. és 62. pont).
- 211 A 622/2008 rendelet (4) preambulumbekkezdéséből és a vitarendezésről szóló közlemény 5. pontjából kitűnik, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie annak valószínűségét, hogy a lehetséges kifogások terjedelmét illetően az érintett felekkel észszerű időn belül közös értékelést készítenek, figyelembe véve az olyan tényezőket, mint az érintett felek száma, a felelősség megállapításával kapcsolatban előrelátható nézetkülönbségek és a tények vitatottságának mértéke. E preambulumbekkezdésből kitűnik továbbá, hogy a Bizottság az esetleges hatékonyságjavuláson kívül más szempontokat is figyelembe vehet, mint például precedens teremtésének a lehetőségét. Ebből következik, hogy a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik annak meghatározása során, mely ügyek lehetnek alkalmasak vitarendezési megállapodás elérésére (lásd ebben az értelemben: 2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, T-456/10, EU:T:2015:296, 64. pont).
- 212 A vitarendezési eljárás lényegében a következőképpen zajlik. Ezen eljárást az érintett vállalkozások egyetértésével a Bizottság kezdeményezi (a vitarendezési közlemény 5., 6. és 11. pontja). Amint az eljárás megindult, a Bizottság kétoldalú megbeszéléseken tájékoztatja a vizsgálat alá vont és a vitarendezési eljárásban részt vevő vállalkozásokat az alapvető elemekről, „például az állítólagos tényekről, e tények minősítéséről, az állítólagos kartell súlyosságáról és időtartamáról, a felelősség megállapításáról, a bírságok várható mértékéről, valamint a lehetséges kifogások megállapításához felhasznált bizonyítékokról”(a vitarendezési közlemény 16. pontja). Ezáltal a feleknek módjuk nyílik arra, hogy kifejtsek álláspontjukat a Bizottság által velük szemben felhozott lehetséges kifogásokkal kapcsolatban, valamint tájékozott döntést tudnak hozni arról, hogy a vitarendezéses utat válasszák-e (a vitarendezési közlemény 16. pontja) (2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, T-456/10, EU:T:2015:296, 66. és 67. pont).
- 213 Az érintett vállalkozásoknak ezen információk közlését követően nyílik lehetőségük annak eldöntésére, hogy a vitarendezési eljárást választják-e, és vitarendezési beadványt nyújtanak be. E vitarendezési beadványnak tartalmaznia kell többek között azt, hogy a felek kifejezetten elismerik a jogsértésért való felelősségüket, annak megjelölését, hogy a felek a bírságok mely maximális összegének kiszabására számítanak a Bizottság részéről, amelyet a vitarendezési eljárás keretében elfogadnának, valamint annak megerősítését, hogy nem tervezik, hogy betekintést kérjenek az ügyiratba, illetve hogy szóbeli meghallgatás keretében újra meghallgassák őket, kivéve abban az esetben, ha a Bizottság kifogásközlése és határozata nem tükrözné a vitarendezési beadványukban foglaltakat (a vitarendezési közlemény 20. pontja) (lásd ebben az értelemben: 2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, T-456/10, EU:T:2015:296, 68. pont).
- 214 A felelősség ezen elismerését és az érintett vállalkozások által tett megerősítéseket követően a Bizottság megküldi nekik a kifogásközlést, és ezt követően végleges határozatot hoz. Ez utóbbi lényegében azon a tényen alapul, hogy a felek egyértelműen elismerték felelősségüket, nem vitatták a kifogásközlést, és továbbra is elkötelezettek voltak a vitarendezés mellett (az engedékenységi közlemény 23–28. pontja) (2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, T-456/10, EU:T:2015:296, 69. pont).

- 215 Amennyiben az érintett vállalkozás úgy dönt, hogy nem köt egyezséget, a végleges határozat elfogadásához vezető eljárást a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések helyett a 773/2004 rendelet általános rendelkezései szabályozzák. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a Bizottság a vitarendezési eljárás megszüntetését kezdeményezi (a vitarendezési közlemény 19., 27. és 29. pontja) (2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, T-456/10, EU:T:2015:296, 70. pont).
- 216 A vitarendezési eljárást követően az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke alapján hozott végleges határozatok az EUMSZ 263. cikk értelmében bírósági felülvizsgálat tárgyát képezik (a vitarendezési közlemény 41. pontja).

2. A vitarendezési eljárás lefolytatásáról

- 217 A Bizottság és a felperesek között 2018. szeptember 18. és 2019. október 29. között folytatott megbeszélések során a Bizottság megjelölte a velük szemben felhozni kívánt kifogásokat, valamint azon szándékát, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja alapján 50%-kal, illetve 10%-kal növeli a bírságot. A felperesek előterjeszthették észrevételeiket.
- 218 2019. november 20-án a felperesek vitarendezési beadványt nyújtottak be, amelyben többek között elismerték a jelen ügyben szóban forgó kartellben való részvételükért való felelősségüket, és kijelentették, hogy egyetértenek a 159 663 000 eurót meg nem haladó bírság kiszabásával.
- 219 A Bizottság elfogadta a kifogásközlést, amelyben többek között megjelölte a bírság alapösszegének a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja alapján való emelését, anélkül azonban, hogy megjelölte volna a növelés tervezett pontos mértékét. Az említett kifogásközlésre válaszul a fellebbezők megerősítették, hogy e közlemény megfelelően tükrözte a vitarendezési beadványuk tartalmát, valamint hogy továbbra is teljes mértékben elkötelezettek a vitarendezési eljárás folytatása mellett.

3. A Bizottság viszontkeresetének megalapozottságáról

- 220 Amint arra a Törvényszék a fenti 185. pontban emlékeztetett, az uniós bíróság a szankció jogszerűségének egyszerű vizsgálatán túl jogosult arra, hogy korlátlan felülvizsgálati jogköre alapján törölje, csökkentse vagy növelje a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot.
- 221 Jóllehet a korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlását a felperesek a leggyakrabban a bírság összegének csökkentése érdekében kérelmezik, semmi sem tiltja azt, hogy a Bizottság is az uniós bíróság elé terjessze a bírság összegének kérdését, és kérelmezze az említett összeg növelését (2008. október 8-i Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság ítélet, T-69/04, EU:T:2008:415, 244. pont).
- 222 Bár nem kizárt tehát, hogy a Törvényszék a Bizottság viszontkeresete nyomán megemelje a bírságot, a Bizottság feladata annak bizonyítása, hogy a bírság összegének kért növelése megfelelő, különösen olyan tényekre és körülményekre tekintettel, amelyek az eljárás során merültek fel, és amelyekről a Bizottság határozatának elfogadásakor nem volt tudomása. Márpedig meg kell állapítani, hogy a Bizottságnak nem sikerült bizonyítania, hogy e növelés a jelen ügyben megfelelő lenne.

- 223 A Bizottságnak a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködés tekintetében fennálló 10%-os kedvezményre vonatkozó érvelése ugyanis azon a téves előfeltevésen alapul, amely szerint a felperesek a jelen keresettel olyan elemeket vitatnak, amelyeket a vitarendezési beadványukban elismertek, vagy amelyeket az említett eljárás során elfogadtak.
- 224 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a vitarendezésről szóló közlemény 16. pontja előírja, hogy a vitarendezési megbeszélések során a feleket tájékoztatni kell többek között „bírságok várható mértékéről”. Az említett közlemény 17. pontjából kitűnik, hogy ezt az elemet a kétoldalú megbeszéléseket követően „közös értékelésnek” kell alávetni, mielőtt a Bizottság határidőt állapítana meg a vállalkozások számára a vitarendezési beadvány benyújtására. E közlemény 20. pontja a bírság összegét illetően előírja, hogy a javasolt ügyletnek tartalmaznia kell „annak megjelölését, hogy a felek a bírságok mely maximális összegének kiszabására számítanak a Bizottság részéről, amelyet a vitarendezési eljárás keretében elfogadnának”.
- 225 A vitarendezési eljárásban részt vevő felek tehát nem kötelesek elfogadni a bírság végső összegét és valamennyi paraméterét, mint például a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja szerinti kiigazításokat annak érdekében, hogy egyezséget lehessen kötni, hanem csak a bírság valószínű tartományát vagy maximális összegét.
- 226 A jelen ügyben, mint az kitűnik a fenti 218. pontból, a felperesek a vitarendezési beadványukban csak a Bizottság által velük szemben kiszabni tervezett bírság maximális összegét fogadták el. A bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja szerinti emelések tehát nem képezték e javaslat lényeges elemét. Következésképpen annak a felperesek általi megerősítése, hogy a kifogásközlés megfelelően tükrözte a vitarendezési beadványukat, nem értelmezhető úgy, mint az említett bekezdések értelmében vett emelések elfogadása, annál is inkább, mivel az említett közlemény nem tartalmazta a Bizottság által alkalmazni kívánt növelési mértékeket.
- 227 Nem lehet helyt adni a Bizottság azon érvének, amely szerint a bírság maximális összege magában foglalta a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja alapján előírányzott növeléseket. Amint ugyanis azt a felperesek megalapozottan állítják egy pervezető intézkedésre adott válaszukban, az a tény, hogy a vitarendezési beadványukban elfogadtak egy maximális bírságösszeget, nem tekinthető a bírság pontos összege, kiszámítása módszerei, és azon érvelés elfogadásának, amelyre a Bizottság e végső összeg meghatározásakor támaszkodott.
- 228 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság dönthetett volna úgy, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja alapján nem növeli a bírság összegét, vagy akár úgy is dönthetett volna, hogy a végül elfogadottnál alacsonyabb növeléseket alkalmaz. A felperesek tehát csak a megtámadott határozatról – amelyben a Bizottság a vitarendezési közlemény 30. pontjának megfelelően döntött a bírság végső összegéről – való tudomásszerzést követően vitathatták hatékonyan ezen összeg számításának paramétereit, amint arra egy pervezető intézkedésre adott válaszukban hivatkoznak.
- 229 Ráadásul, amint azt a Bizottság maga is elismeri, emlékeztetni kell arra, hogy a vitarendezés céljából folytatott kétoldalú megbeszélések nem tették lehetővé, hogy a Bizottság és a felperesek között konszenzus alakuljon ki a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja alapján alkalmazott növeléseket illetően. A 2019. október 29-i utolsó vitarendezési találkozóról készült jegyzőkönyv záró megjegyzéseiből ugyanis kitűnik, hogy a felperesek képviselője megismételte a fent említett két pont alkalmazásával kapcsolatos egyet nem értését. Nem állapítható meg tehát, hogy e növelések a Bizottság és a felperesek közös értékelésének tárgyát képezték.

- 230 Ennélfogva a Bizottság állításával ellentétben a bírságnak a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja alapján alkalmazott növelését a felperesek nem fogadták el kifejezetten a vitarendezési beadványukban, és az nem képezte közös értékelés tárgyát. Mivel a jelen keresettel a felperesek arra hivatkozva vitatják a velük szemben kiszabott bírság összegét, hogy az említett bekezdések alkalmazása téves volt, a Bizottságnak nem sikerült bizonyítania, hogy igazolt lenne a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködésük ellentételezésére biztosított 10%-os kedvezmény megtagadása.
- 231 A Bizottság által előadott többi érv sem kérdőjelezheti meg ezt a következtetést.
- 232 Először is a Bizottság azt állítja, hogy a felperesek nem léptek ki a vitarendezési eljárásból, és nem közölték vele, hogy szerintük lehetetlen közös értékelést kialakítani, holott kötelesek lettek volna bejelenteni minden olyan akadályt, amely megakadályozza az ilyen értékelés elérését. Úgy véli, hogy a felperesek által a közigazgatási eljárás során elfogadott megközelítés tisztán stratégiai jellegű volt, és az együttműködés csak egyik eszköze volt annak, hogy elérjék a bírság összegének csökkentését, majd ezt követően megpróbálták további csökkentéseket elérni az uniós bíróság előtt.
- 233 Amint azonban a fenti 225. pontból kitűnik, a vitarendezési eljárásban részt vevő feleknek nem kell elfogadniuk a bírság végső összegét és valamennyi paraméterét, mint például a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja szerinti kiigazításokat annak érdekében, hogy tárgyalhassanak. Ráadásul a fenti 229. pontban rögzítettekhez hasonlóan elegendő megállapítani, hogy a felperesek a kétoldalú megbeszélések során kifejezték a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontjának alkalmazásával kapcsolatos egyet nem értésüket, így a Bizottság állításával ellentétben a felperesek nem tévesztették meg a Bizottságot.
- 234 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy amint arra a fenti 211. pont emlékeztet, a Bizottság a vitarendezésről szóló közlemény 5. pontja alapján széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik azon ügyek meghatározását illetően, amelyek alkalmasak lehetnek a felek vitarendezési megbeszéléseken való részvételhez fűződő érdekének feltárására, annak eldöntésében, hogy megkezdik-e vagy megszüntetik-e ezeket a megbeszéléseket, vagy az ügyet végleges vitarendezéssel zárják le. A Bizottság ezért az eljárás bármely szakaszában dönthet úgy, hogy lezárja a vitarendezési megbeszéléseket. A jelen ügyben nem tartotta célszerűnek, hogy véget vessen a megbeszéléseknek, noha tudomása volt arról, hogy a felperesek nem értenek egyet a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontjának alkalmazásával kapcsolatban.
- 235 Másodszor, a Bizottság előadja, hogy a vitarendezési eljárás által elérni kívánt hatékonyságjavulás összességében már nem valósul meg.
- 236 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a vitarendezési eljárás arra irányul, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára, hogy gyorsabban és hatékonyabban kezelje a kartellügyeket, és ezáltal lehetővé tegye számára, hogy több ügyet azonos forrásokkal kezeljen (lásd a fenti 209. pontot).
- 237 Márpedig, amint azt a Bizottság elismeri, ez utóbbinak eljárási előnyei származtak a vitarendezési eljárás felperesekkel való folytatásából. E tekintetben egyrészt egyetlen nyelven készíthette el a kifogásközlés és a megtámadott határozat egyszerűsített változatát. Másrészt a Bizottság nem volt köteles az említett közlemény nem bizalmas változatát elkészíteni, meghallgatást szervezni, sem az iratokba való betekintést megszervezni a felperesek számára. A Bizottság tehát eljárási hatékonyságjavulást ért el, amely – amint arra a felperesek helyesen rámutatnak – a jelen kereset benyújtásától függetlenül továbbra is fennáll.

- 238 Ami a két vitatott növeléssel kapcsolatban a felekkel tartott találkozók megszervezéséhez szükséges kiegészítő források mozgósítását illeti, azt a vitarendezési eljárás szerves részét képező források felhasználásának kell tekinteni.
- 239 Egyébiránt nincs jelentősége annak, hogy a közigazgatási eljárás során fenntartható nyereségek utólagos számszerűsítése nem lehetséges. A vitarendezési közlemény 17. pontjából kitűnik, hogy a Bizottság csak akkor hívja fel a vállalkozást, hogy nyújtson be vitarendezési beadványt, ha „arra az előzetes álláspontra jut, hogy az általános előrehaladás fényében van kilátás az eljárás hatékonyságának javítására”. A Bizottságnak tehát a felekkel kezdeményezett megbeszélésekre tekintettel előzetesen értékelnie kell az eljárás hatékonyságát, és ennek alapján a mérlegelési jogköre keretében el kell döntenie, hogy folytatja-e a vitarendezési eljárást, vagy sem.
- 240 Harmadszor a Bizottság azt állítja, hogy még ha el is ismeri a felperesek azon jogát, hogy keresetet nyújtsanak be a megtámadott határozattal szemben, e jog gyakorlása nem jelenti azt, hogy a keresetnek semmilyen hatása ne lenne a bírságra. Különösen a kartellügyek esetében a pénzbírságok alóli mentességről és a pénzbírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 1996. C 207., 4. o.) alapján a bírságcsökkentések összefüggésében hozott 2004. április 29-i Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ítéletre (T-236/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 és T-252/01, EU:T:2004:118) hivatkozik, amelyben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az ilyen csökkentést vissza lehet vonni a felperestől.
- 241 Kétségtelen, hogy a fenti 240. pontban hivatkozott ítéletben a Törvényszék helyt adott a Bizottság bírságnövelésre vonatkozó következtetésének, jelezve, hogy a Bizottság minden olyan várakozás ellenére, amelyet észszerűen alapíthatott a felperesnek a közigazgatási eljárás során tanúsított objektív együttműködésére, köteles volt a Törvényszék előtt védekezést kidolgozni és előterjeszteni a jogsértés tényállásának vitatása vonatkozásában, amelyről joggal vélte úgy, hogy a felperes azokat már nem kérdőjelezi meg.
- 242 Elegendő azonban rámutatni arra, hogy a jelen ügyben a felperesek a bírságkiszabási iránymutatás 28. és 37. pontja alapján alkalmazott növeléseket vitatják, amelyek nem szerepeltek a vitarendezési beadványukban, és amelyeket a közigazgatási eljárás során nem fogadtak el. A Bizottság tehát nem indulhatott ki abból az előfeltevésből, hogy azokat már nem kérdőjelezi meg kereset keretében.
- 243 A fentiek összességéből következik, hogy a Bizottság viszontkeresetét el kell utasítani.

A költségekről

- 244 Az Törvényszék eljárási szabályzata 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen szabályzat 134. cikkének (3) bekezdése értelmében részleges pernyertesség esetén mindegyik fél maga viseli saját költségeit. Ha azonban az ügy körülményei alapján indokoltnak látszik, a Törvényszék határozhat úgy, hogy a fél saját költségein felül viseli a másik fél költségeinek egy részét is.
- 245 A jelen ügyben a felperesek pervesztesek lettek a keresetük tekintetében, míg a Bizottság pervesztes lett a viszontkeresete tekintetében. Mivel a Bizottság csak kis mértékben kéri a bírságok növelését, meg kell állapítani, hogy lényegében a felperes lett pervesztes. E körülmények között úgy kell határozni, hogy a felperesek viselik saját költségeiket és a Bizottság részéről felmerült költségek 90%-át, míg a Bizottság viseli saját költségeinek 10%-át.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.**
- 2) A Törvényszék az Európai Bizottság viszontkeresetét elutasítja.**
- 3) A Törvényszék a Clariant AG-t és a Clariant International AG-t kötelezi saját költségeiknek, illetve a Bizottság részéről felmerült költségek 90%-ának viselésére.**
- 4) A Törvényszék a Bizottságot kötelezi a saját költségei 10%-ának viselésére.**

van der Woude

De Baere

Steinfatt

Kecsmár

Kingston

Kihirdetve Luxembourgban, a 2023. október 18-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

I.	A jogvita előzményei	2
A.	Közigazgatási eljárás	2
B.	A megtámadott határozat	3
1.	A jogsértés leírása	3
2.	A felperesekkel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása	4
II.	A felek kérelmei	5
III.	A jogkérdésről	6
A.	A megsemmisítés és a bírság összegének csökkentése iránti kérelmekről	6
1.	Az arra alapított első jogalapról, hogy a Bizottság tévesen növelte a bírság alapösszegét a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja alapján	6
a)	Az első jogalap arra alapított első részéről, hogy a Bizottság nem gyakorolta mérlegelési jogkörét	7
b)	Az első jogalap második részéről, amely azon alapul, hogy a felpereseket tévesen minősítették visszaesőnek	10
1)	A monoklórecetsav-kartell keretében elkövetett jogsértés és a jelen ügyben szóban forgó jogsértés közötti hasonlóság hiányára vonatkozó első kifogásról ..	10
2)	A második, a két jogsértés között eltelt időre vonatkozó kifogásról	12
3)	A pénzügyi szankció kiszabásának hiányára vonatkozó harmadik kifogásról ...	14
4)	Az egyéb körülmények figyelmen kívül hagyására vonatkozó negyedik kifogásról	14
c)	Az első jogalapnak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított harmadik részéről	15
2.	Az arra alapított második jogalapról, hogy a Bizottság tévesen növelte a bírság alapösszegét a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján	16
a)	A második jogalap arra alapított első részéről, hogy a Bizottság nem gyakorolta mérlegelési jogkörét	17
b)	A második jogalap második részéről, amely a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja szerinti növelés téves alkalmazásán alapul	20
1)	Az arra alapított első kifogásról, hogy a beszerzések értéke nem tartalmazza a jogsértés jelen ügyben fennálló gazdasági jelentőségének alulértékelését	20

2) A második, arra alapított kifogásról, hogy a bírság összegének növelése nem volt szükséges az elrettentő hatás biztosítása érdekében	21
3) A harmadik kifogásról, amely azon alapul, hogy az összes beszerzési kartellre alkalmazott növelés szisztematikusan túlzott elrettentést eredményez	22
4) A negyedik, a gépjármű-akkumulátorok újrahasznosítására vonatkozó határozat relevanciájának amiatti hiányára alapított kifogásról, hogy a szóban forgó kartell csak elhanyagolható ártényezőt érintett	23
5) Az ötödik, arra alapított kifogásról, hogy a beszerzési kartellek potenciális haszna kevésbé jelentős, mint az értékesítési kartellek haszna	24
c) A második jogalapnak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított harmadik részéről	25
3. A bírság összegének aránytalanságára vonatkozó harmadik jogalapról	27
a) A növelés mértékének a bírságkiszabási iránymutatás 28. pontja alapján való csökkentése iránti kérelemről	28
b) A bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján való növelés mértékének csökkentése iránti kérelemről	29
B. A Bizottság viszontkeresetéről	30
1. A vitarendezési eljárással kapcsolatos előzetes megfontolások	31
2. A vitarendezési eljárás lefolytatásáról	33
3. A Bizottság viszontkeresetének megalapozottságáról	33
A költségekről	36